

Príprema za posljednje vrijeme

Norman Gulley

Pouke iz Biblije — Priručnik za učitelje
Travanj, svibanj i lipanj 2018.

Sadržaj

1. Kozmička borba
2. Daniel i posljednje vrijeme
3. Isus i Knjiga Otkrivenje
4. Spasenje i posljednje vrijeme
5. Krist u nebeskom Svetištu
6. "Promjena" Zakona
7. Evanđelje po Mateju 24 i 25
8. Poklonite se Stvoritelju
9. Prijevare posljednjeg vremena
10. Amerika i Babilon
11. Božji pečat ili žig Zvijeri?
12. Babilon i Harmagedon
13. Povratak našega Gospodina Isusa

POUKE IZ BIBLIJE — Priručnik za učitelje — 2/2018.

Nakladnik: ZNACI VREMENA, Prilaz Gjure Deželića 77, 10000 Zagreb, Hrvatska • Odgovorni urednik: Neven Klačmer • Urednik: Mario Šijan • Prijevod: Dragana Todoran • Lektura: Marijan Malašić • Korektura: Ljiljana Đidara • Tiskano u uredu nakladnika

www.znaci-vremena.com • www.adventisti.hr

Krist i posljednje vrijeme

U posljednjim trenucima ovozemaljskog boravka u ljudskom tijelu, Isus je izgovorio sljedeće riječi utjehe svojim učenicima: “Neka se ne uznemiruje vaše srce! Vjerujte u Boga i u me vjerujte! U kući oca moga ima mnogo stanova. Kad ne bi bilo tako, zar bih vam rekao: ‘Idem da vam pripravim mjesto!’ Kad odem te vam pripravim mjesto, vratit ću se da vas uzmem k sebi i da vi budete gdje sam ja. Tamo kamo ja idem već znate put.” (Ivan 14,1-4)

Iako sigurno nisu u potpunosti shvatili značenje Njegovih riječi niti su znali kada će se ispuniti Njegovo obećanje, učenici su svakako bili utješeni Isusovim riječima. *Stanovi u kući Njegovog Oca? Mjesto koje je Isus Krist pripremio za njih?* Ono će sigurno biti bolje od bilo kojeg mjesta na kojem se mogu naći na ovom svijetu.

Doista, nedugo prije toga, dok je sjedio sa svojim učenicima, Isus je iznio kratak pregled onoga što će se dogoditi prije nego što se vrati. Bila je to neka vrsta “povijesti budućnosti”, koja nije bila lijepa. Ratovi, glasovi o ratovima, ustajanje jednog naroda protiv drugog, glad i potresi bili su, prema Isusovim riječima, samo “početak nevolja”. Trebala su uslijediti progona, izdaja, prijevare i kušnje.

Danas, s našega gledišta tijekom povijesti, uočavamo da se skoro sve na što je Isus upozorio obistinilo i to upravo onako kako je pretkazao. Također možemo zapaziti ispunjenje dva velika proročanstva. Prvo se odnosi na “jedno vrijeme i dva vremena i polovinu vremena”, zabilježeno u Danielu 7,25 (vidi Otkrivenje 12,6.14; 13,5; Brojevi 14,34), koje je započelo u 6. stoljeću (538. godine) i završilo krajem 18. stoljeća (1798. godine). Proročanstvo koje obuhvaća najduže vremensko razdoblje, 2300 dana, iz Daniela 8,14, ostvarilo se 1844. godine.

Prema tome, sada živimo “na kraju dana” (Daniel 12,13). Međutim, ne samo da ne znamo kada će doći kraj — čiji je vrhunac drugi Kristov dolazak, već nije ni potrebno da znamo. Trebamo samo znati da će doći i da, kada se to dogodi, moramo biti spremni.

Kako? Najbolji odgovor možda nalazimo u sljedećem tekstu: “Kako ste primili Gospodina Krista Isusa, tako nastavite u njemu živjeti.” (Kološanima 2,6) Drugim riječima, pokraj toliko događaja, toliko udarnih naslova, toliko teorija o posljednjem vremenu, lako je skrenuti s pravog puta usredotočujući se previše na pojedinosti koje smatraimo da vode Kristovom dolasku umjesto na samog Krista, koji je jedini ključ naše pripreme.

Ovog tromjesečja u središtu naše pozornosti bit će posljednje vrijeme, ali ne u potpunosti. Bit ćemo usmjereni na Isusa, ali u okviru teme posljednjih dana i kako se pripremiti za njih. Da, potrebno je pratiti povijesne datume, svjetske događaje i povijest zato što Biblija govori o svemu tome u vezi sa svršetkom. Međutim, čak i u ovom okviru Biblija govori o Isusu, o tome što je On učinio za nas, što čini u nama i što će učiniti kada se vrati. Krist, i to razapeti, mora biti središte naše vjere; ili, kao što je rekao Pavao: “Jer ne držah zgodnim među vama išta drugo znati osim Isusa Krista, i to razapetoga.” (1. Korinćanima 2,2) Što smo više usredotočeni na Njega, postajemo sličniji Njemu, poslušniji smo Mu i bit ćemo spremniji za sve što nas čeka u bliskoj budućnosti kao i na svršetku, kada dođemo na “mjesto” koje Isus priprema za one koji Ga ljube.

Dr. Norman R. Gulley radi kao profesor sistemske teologije na Adventističkom sveučilištu Southern u Collegedaleu u Tennesseeju, Sjedinjene Američke Države

Kozmička borba

Ključni tekst: Ezekiel 28,14.15; Otkrivenje 12,17.

Učenik će

Znati: Shvatit će razmjere sukoba između Boga i Sotone, i tragedije koja je snašla ljudski rod.

Osjećati: Imat će povjerenje da će mu Bog u svojoj vjernosti pomoći u svakidašnjoj borbi sa zlom.

Činiti: Posvetit će svoj život Bogu iz ljubavi i bit će poslušan Njegovim zapovijedima.

Smjernice za poučavanje

I. Znati: Kozmički razmjeri velike borbe

- Kakav utjecaj zlo vrši na svijet i svemir?
- Gdje je zlo nastalo i zašto?
- Kakav je Božji plan za spasenje ljudskog roda od tragedije zla?

II. Osjećati: Božja ljubav u mojem životu

- Koje je obećanje Isus dao svojim učenicima da bi do kraja održali nadu?
- Kakvu je sigurnost Isus pružio svojim učenicima kako njihova srca ne bi bila uznemirena?
- Podrazumijeva li se pod ovim obećanjima da će Božji učenici biti pošteđeni nevolja? Zašto?

III. Činiti: Čovjekov odgovor

- Kako ljudi trebaju odgovoriti na Božju ljubav?
- Zašto je poštovanje Božjeg zakona jedini logičan odgovor na Božju milost?
- Kako su naša nada u vječnost i zajednica s beskonačnim Bogom povezane s našom ograničenom vjernošću i poslušnošću Bogu?

Sažetak: Samo sveobuhvatno rješenje s drugog svijeta može riješiti kozmički problem na ovom svijetu. Način na koji živimo treba ukazati na taj drugi svijet.

PRVI KORAK: Motivirajte!

Naglasite tekst: Ivan 14,1-4.

Ključno načelo duhovnog rasta: Čekanje Kristovog dolaska na svršetku vremena nije samo doktrina ili utjeha i nada u našim nevoljama. Iako se ovo sve podrazumijeva, to je, kao prvo i osnovno, čežnja da sretnemo Krista licem k licu. Ova nada u Njegov dolazak nalazi se u središtu našeg duhovnog života. Međutim, ova nada sadrži paradoks. Što duže živimo s Isusom, naša zajednica s Njim postajat će sve bliskija. Ipak, što smo Mu bliži, više ćemo čežnuti za Njegovom fizičkom i osobnom prisutnošću u Njegovom kraljevstvu.

Samo za učitelje: U pouci za ovaj tjedan prikazana je tema o velikoj borbi koja utječe na čitav svemir. Povezanost Neba i Zemlje treba u naš sadašnji život donijeti nadu u budući dolazak Kristovog nebeskog kraljevstva. Ovo vjerovanje mnogo je više od boljeg života i uživanja u ljepšem domu u savršenom Božjem kraljevstvu. Iako su ove prednosti uključene, nada u skoro Kristovo kraljevstvo prvenstveno se odnosi na Isusa Krista koji nas voli i kojega mi volimo i s kojim ćemo živjeti u vječnosti. Isus objašnjava zašto priprema mjesto za nas — “i da vi budete gdje sam ja” (Ivan 14,3). Život kršćanina, dakle, treba ukazati na to kraljevstvo i na tu Osobu.

Uvodna aktivnost: Učitelj iz petnaestog stoljeća, Maharal iz Praga, usporedio je vjernika sa stablom okrenutim naopako, čiji je korijen na Nebu, a cvjeta i donosi rod na Zemlji. Prema tome, kršćanin treba pustiti korijen na Nebu, a cvjetati i donositi rod na Zemlji koja svjedoči o Nebu. Kršćaninove riječi, djela i način života trebaju probuditi u drugim ljudima duboku potrebu i snažnu želju za nebeskim kraljevstvom. U određenom smislu, kao adventistički kršćani odgovorni smo da u onima koji su oko nas probudimo nadu u drugi Kristov dolazak.

Pitanja za razgovor: Kako je Nebo povezano sa Zemljom? Kako kršćanski način života može drugima nagovijestiti ljepotu i ozračje Neba? Koje duhovne pouke možemo izvući iz razmišljanja o zvijezdama i beskrajnu svemira (Psalam 8,3.4)? Zašto je uzvišeni Bog svemira morao napustiti Nebo da bi živio na Zemlji (Ivan 3,31-36)?

DRUGI KORAK: Istražite!

Samo za učitelje: Pouka za ovaj tjedan upoznaje nas s dramom velike borbe koja je započela na Nebu Luciferovom pobunom, a zatim se proširila na planet Zemlju padom naših praroditelja. Njezin završetak započeo je Božjim utjelovljenjem, koji je došao živjeti među nama da bi nas pripremio za Božje nebesko kraljevstvo na svršetku vremena. Ohrabrite učenike da razmišljaju o velikoj važnosti ovih događaja.

Biblijski komentar

1. Podrijetlo zla

(Prisjetite se u razredu sljedećih tekstova: Ezekiel 28,2.11-17; Izaija 14,12-14; 2. Solunjanima 2,7.)

Biblijski tekstovi koji govore o podrijetlu zla vrlo su rijetki i kratki. Ezekiel jednostavno kaže da se zlo pojavilo iznenada, ali ne daje nikakvo objašnjenje: “Dok ti se u srcu ne začne opačina.” (Lucifer je u tekstu proroka Ezekiel prikazan kao kralj Tir — Ezekiel 28,15.) Bog nema udjela u nastanku tog bezakonja. Ništa u ovom anđeoskom biću nije moglo nagovijestiti njegov pad. Bog je “stvorio” Lucifera “savršenog” (Ezekiel 28,15) i bio je “pun mudrosti” (Ezekiel 28,12). Bog ga je čak postavio u “Edenu, vrtu Božjem” (Ezekiel 28,13), što znači da ga je “postavio na svetoj gori Božjoj” u nebeskom hramu, gdje je “hodio posred ognjena kamenja” (Ezekiel 28,14).

Biblijski tekst nagovještava apsurdan način na koji je zlo nastalo. Pojavilo se u Luciferovom umu; “srce ti se uzoholi” (Ezekiel 28,17; usporedite Ezekiel 28,2). Smatrao je sebe Bogom (Ezekiel 28,2). Prorok Izaija opisuje istu misao u Luciferovom umu (Izaija 14,13); i u ovom tekstu Lucifer ima težnju da sjedne na svetu goru i bude “jednak Višnjemu” (Izaija 14,13.14).

Događaji na Nebu postali su model za pojavu bezakonja među ljudima na Zemlji. Prvi ljudi, Adam i Eva, stvoreni su savršeni, kao i Lucifer. Stvoreni su “na Božju sliku”. Bog ih je smjestio u Edenski vrt. Tvrdnja kojom se poslužila zmija, odnosno Sotona, ne bi li navela Evu da sagriješi, podsjeća nas na samoobmanu i kušnju ponosa koja je odvela Sotonu u pad: “I vi ćete biti kao bogovi.” (Postanak 3,5) Dakle, ljudi su prevarili sami sebe njegujući iluziju da će postići božansku mudrost (Postanak 3,6). Do pojave zla je i na Nebu i na Zemlji došlo protivno Božjim planovima — ne može se objasniti ni shvatiti. Kao što kaže Pavao, postojanje zla je “tajna bezakonja” (2. Solunjanima 2,7).

Za razmišljanje: U kojem je smislu podrijetlo bezakonja tajna? Kojih se primjera iz povijesti možete sjetiti koji ilustriraju “apsurd” naravi zla? Na koje ste načine primijetili iracionalni karakter zla u svojem ponašanju? Ispričajte primjer kada ste bili žrtva iracionalne nepravde zla.

2. Posljedice zla

(Prisjetite se u razredu sljedećih tekstova: Otkrivenje 12,1-17; Postanak 3,15.)

Čim je zlo buknuo, nastao je rat na Nebu, a zatim i na Zemlji. Knjiga Otkrivenje kratko izvještava o ratu na Nebu između Sotoninih i Božjih anđela (Otkrivenje 12,7.8). Tekst ne razrađuje opširno narav i tijek ovog nebeskog rata. Samo nam je rečeno da je Sotonina vojska izgubila bitku i da je zbačena s Neba na Zemlju (Otkrivenje 12,13; usporedite redak 4). Rat, također poznat i kao velika borba, premješta glavno težište na Zemlju na kojoj se razvija sljedeći sukob između Sotone, Zmaja, i Božjeg naroda, Žene, koja donosi na svijet Mesiju (Otkrivenje 12,13). Tada Sotona ponovno napada “Ženu”. Ona bježi u pustinju i nalazi se u progonstvu “jedno vrijeme i dva vremena i pola vremena” (Otkrivenje 12,6.14; usporedite Daniel 7,25). Sotona se zatim okreće prema “ostatku” Božjeg naroda i napada ga (Otkrivenje 12,17).

Za razmišljanje: Zašto je Biblija toliko suzdržana u vezi s podrijetlom zla na Nebu? Zašto je crkvena povijest u središtu proročkog viđenja u 12. poglavlju Otkrivenja?

3. Rješenje problema zla

(Prisjetite se u razredu sljedećih tekstova: Postanak 3,15 i Filipljanima 2,6-8.)

U nastavak velike borbe ovdje na Zemlji uključen je i nebeski Bog. Zlo je započelo izopačenjem bića koje je željelo zauzeti Božje mjesto. Ironično je što se Bog odlučio suprotstaviti zlu promjenom božanskog položaja. Bog, Svemogući i Vječni, postao je čovjek — drvodjeljin sin — a umro je kao običan razbojnik da bi spasio ljudski rod. Božanska namjera da spasi čovječanstvo opisana je u prvom proročanstvu u Bibliji u kojem se Bog obraća zmiji ukazujući na rat (Postanak 3,15). Apostol Pavao shvaća srž cijelog plana: Krist, “trajni lik Božji, nije se kao plijena držao svoje jednakosti s Bogom, nego sam sebe ‘oplijeni’ uzevši lik sluge, postavši ljudima sličan; obličjem čovjeku nalik, ponizi sam sebe, poslušan do smrti, smrti na križu” (Filipljanima 2,6-8).

Za razmišljanje: Zašto je u procesu spasenja događaj na križu dovoljan za naše spasenje? Kakav odnos vlada između Evandjelja križa, koji pokazuje Božju ljubav i milost prema nama, i naše nade u Božje buduće kraljevstvo?

TREĆI KORAK: Primijenite!

Samo za učitelje: Razgovarajte sa svojim učenicima o uzajamnom odnosu između križa i Božjeg kraljevstva. Postavite pitanje: “Kako znate da ste spašeni?” Stavite izazov pred svakog učenika da pažljivo razmisli o svojim odgovorima. Zašto je bez križa nemoguće ući u Božje kraljevstvo?

Pitanja za razmišljanje: Razgovarajte o praktičnom načelu: poznavanje cilja putovanja pomaže nam da se orijentiramo na tom putovanju. Kakav odnos vlada između poslušnosti Božjim zapovijedima i “vjere u Isusa” (Otkrivenje 14,12), koji nas spašava milošću?

ČETVRTI KORAK: Budite kreativni!

Samo za učitelje: Ispričajte sljedeću priču:

“Neki čovjek je na mjesnom sajmu pronašao divnu trubu.

Prodavač je hvalisavo govorio o njezinim čarobnim mogućnostima. ‘Ova truba’, govorio je, ‘ima čudesne moći. Ona može ugaziti svaki požar. Samo puhnite u trubu i vatra će se odmah ugaziti.’

Zadivljen, čovjek je kupio trubu. Čim je stigao kući, odlučio je odmah isprobati njezinu moć. Zapalio je svoju kuću, a zatim počeo puhati u trubu. Na njegovu žalost i zaprepaštenje vatra je i dalje gorjela, a truba nije izvršila nikakav utjecaj.

Očajan otrčao je na sajam i pronašao trgovca koji mu je prodao trubu. Uzviknuo je da truba ne radi. Trgovac mu je na to objasnio da uloga trube nije da ugasi vatru, već da upozori druge da je izbio požar kako bi mogli doći i ugaziti ga.” (Prilagođeno, Jacques Doukhan, *Proverbs* [Nampa, Idaho: Pacific Press, 2014.], str. 25)

Aktivnost: Napravite dramsko uprizorenje ove priče. Na kraju pitajte učenike kako je ona povezana s Kristovim dolaskom i svršetkom svijeta. Jesu li se ikada ponašali kao nerazumni svirač trube?

Daniel i posljednje vrijeme

Ključni tekst: Daniel 1,20.

Učenik će

Znati: Prepoznat će odgovornost koju ima kao Božji svjedok u svijetu.

Osjećati: Njegovat će ljubav i poštovanje prema drugima.

Činiti: Ostat će vjeran Bogu i sebi bez kompromisa.

Smjernice za poučavanje

I. Znati: Bit ćete mi svjedoci do kraja Zemlje

A. Zašto je Daniel bio svjedok?

B. Na koje je načine Daniel bio svjedok?

C. Kako je dvorjanički starješina odgovorio na Danielovo svjedočanstvo?

II. Osjećati: Ljubiti Boga znači ljubiti čovjeka

A. Objasnite Isusov poziv da mrzimo svoje roditelje (Luka 14,26).

B. Kako možete pokazati ljubav prema svojim roditeljima ili prijateljima koji ne vjeruju u Boga?

C. Zašto je svjedok za istinu koji voli i koji je voljen uspješniji od svjedoka kojeg zanima samo istina?

III. Činiti: Biti čovjekoljubiv i svet

A. Kako mogu održati ravnotežu između dužnosti da budem vjeran Božjim zapovijedima i svojeg odnosa s prijateljima i obitelji koji ne dijele moje vrijednosti?

B. Zašto nije moguće istinski voljeti ljude ako niste sveti?

Sažetak: Primjer Isusa koji je postao čovjek ne čineći nikakve ustupke izazov je za kršćanina u ovom svijetu, a posebno adventističkog kršćanina.

PRVI KORAK: Motivirajte!

Naglasite tekst: Daniel 1,15.17.

Ključno načelo duhovnog rasta: Bog želi da Njegov narod objavi svijetu istinu o Njegovom kraljevstvu. Pitanje s kojim se često suočavamo kod ispunjavanja tog naloga tiče se metoda koje trebamo primijeniti u širenju istine. U Knjizi proroka Daniela saznajemo da je istina povezana s načinom na koji se prenosi. Književni oblici određene knjige često izražavaju njezinu najdublju i najsnažniju poruku. Daniel je osobno primijenio ovo načelo u svojem životu. Njegov odnos prema ljudima, način na koji im je pristupao, ono što je jeo i pio, čak i način na koji je predstavljao sebe bilo je povezano s duhovnom porukom koju je nosio.

Samo za učitelje: Pouka za ovaj tjedan pokazuje nam kako možemo biti svjedoci u svijetu koji je daleko od Boga i koji je čak neprijateljski raspoložen prema Njemu. I mi smo, poput Daniela, u izgnanstvu i svjedočimo o kraljevstvu koje nije vidljivo i općeprihvaćeno. Učit ćemo iz primjera Daniela i njegova tri prijatelja, koji su ostali vjerni svojem Bogu dok su služili kralju. Saznat ćemo s kakvim su se izazovima suočavali u sekularnom svijetu i upoznat ćemo se s njihovim metodama svjedočenja. Također ćemo saznati više o njihovom duhovnom životu i kako su mogli unijeti nadu u svoj svakidašnji život.

Uvodna aktivnost: Knjiga proroka Daniela posebno je važna za adventističke kršćane; ova knjiga sadrži određene istine po kojima se razlikujemo od većine ljudi, uključujući i druge kršćane, koje nas na određeni način čine jedinstvenima u našem društvu. Nažalost, ova knjiga dovela je pobornike ekstremizma na rub religije. Paradoks je što je Knjiga proroka Daniela jedna od najuniverzalnijih biblijskih knjiga. Ona pruža jedinu nadu koja je ljudima potrebna, posebno danas.

Pitanja za razgovor: Zašto je Knjiga proroka Daniela često zanearena? Kako glasi poruka nade u Knjizi proroka Daniela?

DRUGI KORAK: Istražite!

Samo za učitelje: Kao adventistički kršćani, često polazimo od pretpostavke da dobro poznajemo Knjigu proroka Daniela. Da bismo izbjegli stereotipe, predložite učenicima da pristupe Knjizi proroka Daniela kao da to čine prvi put. Cilj im treba biti da ponovnim čita-

njem knjige steknu novo razumijevanje proročanstava i otkriju nove staze koje vode do njih. Ovakvo otkriće i snažno razumijevanje obećani su onima koji je čitaju u posljednjim danima, zato što je rečeno da je knjiga zapečaćena do svršetka vremena (Daniel 12,9).

Biblijski komentar

1. Biti voljen od strane neprijatelja

(Prisjetite se u razredu teksta iz Daniela 1,9.)

Kada je Daniel odlučio ostati vjeran Bogu, dogodilo se čudo: “Bog dade Danielu te nađe dobrohotnost i smilovanje u dvorjaničkog starješine.” (Daniel 1,9) Zanimljivo je da je Bog nadahnuo ljubav i poštovanje u srcu neprijatelja odmah nakon što je Daniel odlučio da neće činiti ustupke.

Ovaj redak ukazuje na dvije pouke. Prvo, Bog nije učinio čudo prije nego što su Daniel i njegova tri prijatelja Hebreja izložili svoj život opasnosti. Dakle, Daniel nije iznenada, prije ispita vjernosti Bogu, pronašao savršena jela na svojem stolu. Iako Bog katkada može olakšati naš hod s Njim tako da “stazama pravim on me upravlja” (Psalmi 23,3), stvarnost je takva da nas život mnogo češće suočava s prilikama koje se kose s našim načelima.

Drugo, biti vjeran Bogu ne znači ophoditi se neljubazno prema ljudima ovoga svijeta. Iako je Daniel odlučio biti drugačiji i odbio je kraljev poziv, ophodio se ljubazno i s poštovanjem prema dvorjaničkom starješini ponizno mu pristupajući (Daniel 1,8.12). Također je zanimljivo da se 9. redak ne odnosi na Danielovu ljubav i poštovanje prema gospodararu. Nije dovoljno ljubiti svoje neprijatelje; trebamo se također truditi da nadahnemo ljubav u njihovom srcu, što je dokaz da je naša ljubav iskrena.

Za razmišljanje: Zašto pozitivni osjećaji naših susjeda prema nama često pripremaju najplodnije tlo na kojem možemo svjedočiti tim istim susjedima?

2. Tihi svjedok

(Prisjetite se u razredu tekstova iz Daniela 3,26-28; 2,11.21.)

Način života najrječitije je svjedočanstvo o nečijoj vjeri u Boga. Jedino svjedočanstvo trojice hebrejskih mladića bilo je što su preživjeli u ognjenoj peći. Zapazite da oni nisu privukli pozornost na sebe. Nisu čak ni progovorili. Tekst jednostavno kaže: “Tada iziđoše iz ognja.” (Daniel 3,26) Bog je bio u središtu. Ovo je glavna poruka koju je Nabukodonozor zapamtio iz tog dramatičnog čuda: “Blago-

slovljen bio Bog ... koji je ... izbavio svoje sluge.” (Daniel 3,28) Upućivanje na svjedoke bilo je u drugom planu: “one koji se uzdahu u njega” (Daniel 3,28). Čak je i tada naglašena riječ “njega”. Ovaj primjer ilustrira metodu svjedočenja koja se ističe u Knjizi proroka Daniela. Ne radi se o nama, već o Bogu. Tri hebrejska mladića nisu hvalila sebe (“Pogledaj što je Bog učinio za mene!”). Samo je Bog primio slavu (1. Korinćanima 1,31).

Za razmišljanje: Sjetite se trenutka kada ste bili razočarani zato što je netko drugi bio nagrađen za posao koji ste vi obavili, ili kada je nečiji rad, manje važan od vašeg, dobio priznanje, dok je vaš bio zanemaren. Kako ste se osjećali? Razmislite o ovom pitanju i razgovarajte u razredu o tome u okviru teksta iz Propovjednika 9,11.

3. Pitanje bogoštvlja

(Prisjetite se u razredu tekstova iz Daniela 3,7; 8,11.)

Upravo zbog toga što Daniel živi u izgnanstvu (daleko od Jeruzalema) i služi na neznabožačkom dvoru, pitanje bogoštvlja središnja je tema Knjige proroka Daniela. Ovo pitanje zapažamo već na prvom ispitu vjernosti, u vezi s hranom i pićem. Vrlo je značajno što se Daniel poziva na biblijski tekst o stvaranju kada je u pitanju hrana (Daniel 1,12; usporedite Postanak 1,29).

Drugi ispit vjernosti dogodio se kada je Izraelcima bilo naređeno da se poklone pred zlatnim kipom koji je podigao kralj. Zlatni kip koji je Nabukodonozor podigao odnosi se na kip iz njegovog sna, čije se tumačenje završilo božanskim obećanjem da će Bog “podići ... kraljevstvo koje neće nikada propasti” (Daniel 2,44). U Nabukodonozorovom umu babilonsko kraljevstvo zamijenilo je Božje kraljevstvo. Ova ideologija podsjeća nas na bezumnost graditelja Babilonske kule, koji su željeli zauzeti Božje mjesto (Postanak 11,4). Dalje u Knjizi proroka Daniela “mali rog” i “kralj Sjevera” pokazat će isti način razmišljanja (Daniel 8,11; 11,31). Nasuprot ovim primjerima lažnog bogoštvlja, u Knjizi proroka Daniela istaknuto je sedam molitava, Daniellovih, trojice hebrejskih mladića i kralja Nabukodonozora. Knjiga proroka Daniela završava blagoslovom (Daniel 12,12), što je karakteristično za mnoge molitve u Bibliji (Psalmi 1,1; 119,1; Otkrivenje 1,3).

Pitanja za razmišljanje: Na osnovi teksta iz 3. poglavlja Knjige proroka Daniela, navedite osobine lažnog i pravog bogoštvlja. Kakvu ulogu glazba ima u lažnom bogoštvlju? Kako je molitva povezana s proučavanjem Božje riječi (Daniel 9,2.3)?

TREĆI KORAK: Primijenite!

Samo za učitelje: Zabrinjavajuće je koliko je naše vrijeme naprednog znanja i skepticizma povezano s naivnim praznovjermem i neobičnim vjerovanjima svih vrsta. S druge strane, pojava vjerskog fanatizma izazvala je nasilje i probudila lažnu sigurnost i nadu. Odbacivši pravog nebeskog Boga, ljudi u sebi traže rješenje za svoje tragično stanje.

Pitanja za razmišljanje: Primijenite načela koja smo dosad naučili iz Knjige proroka Daniela na današnje prilike i razgovarajte o sljedećim pitanjima:

1. Zašto je Knjiga proroka Daniela značajna i za naše vrijeme? Zašto je pitanje hrane i pića važno?

2. Koje je proročko značenje zahtjeva malog roga da mu se služi? Kako možemo iznositi ovu tešku optužbu iz Knjige proroka Daniela a da pritom ne udaljimo ljude?

ČETVRTI KORAK: Budite kreativni!

Samo za učitelje: Ima mnogo zajedničkih točaka, kao i razlika, između Danielovog vremena i našeg. U Danielovo vrijeme ljudi su bili u osnovi pobožni; pa ipak, bili su neznabošci. Danas ljudi nisu neznabošci, ali nisu pobožni. Kako se suočavamo s ovom razlikom? Zašto su mnogi ljudi sumnjičavi kad su u pitanju crkve i kršćanska vjera? Koje pouke možemo naučiti od Daniela koje nam mogu pomoći da se suočimo s ovim snažnim promjenama?

Aktivnosti:

1. Podijelite razred u sedam skupina, ako je moguće, i svakoj skupini dodijelite po jednu molitvu iz Knjige proroka Daniela. (Ako su razredi manji, svakoj skupini dajte više molitava.) Recite svakoj skupini da zabilježi što je na njih u toj molitvi ostavilo naj snažniji dojam. Zatim ih pozovite da iznesu svoja razmišljanja i usporede odgovore.

2. Zašto je često teško doprijeti do moćnih, bogatih ili visokoobrazovanih ljudi? Zašto je to mogao Daniel? (Usredotočite se na našu metodu objavljivanja istine, a ne na bacanje krivnje na druge da bismo opravdali svoju nesposobnost.) Što možete iskoristiti iz njegovih metoda rada?

Isus i Knjiga Otkrivenje

Ključni tekst: Otkrivenje 1,1.

Učenik će

Znati: Shvatit će svrhu i strukturu Otkrivenja, i razumjet će središnju Isusovu ulogu u povijesti spasenja.

Osjećati: Približit će se Isusu Kristu i uspostaviti zajednicu s Onim koji je otkrio sebe u Riječi, povijesti i životu vjernika.

Činiti: Poslušat će Božju riječ i Njegove upute, i staviti Boga na početak i kraj svih svojih projekata.

Smjernice za poučavanje

I. Znati: Središnja tema Otkrivenja

A. Zašto je posljednja knjiga u Bibliji nazvana "Otkrivenje Isusa Krista"?

B. Kako je Otkrivenje povezano s Knjigom proroka Daniela?

C. Čemu nas struktura Otkrivenja može naučiti?

II. Osjećati: Isus u vama

A. Zašto i kako mi Isus pomaže da se približim Bogu?

B. Zašto moja vjera treba biti povezana s mojim svakidašnjim životom?

C. Kako mi Otkrivenje Isusa Krista pomaže da ljubim Boga?

III. Činiti: Čuti znači poslušati

A. Koji je znak da ste shvatili Otkrivenje Isusa Krista?

B. Kako započinjete i završavate svoj dan?

C. Koji su prioriteti u vašim planovima?

Sažetak: Otkrivenje nije samo zanimljiva i zagonetna knjiga zato što govori o Božjim tajnama; ona je i konkretna i primjenjiva jer se tiče vašeg života i sudbine svijeta.

PRVI KORAK: Motivirajte!

Naglasite tekst: Otkrivenje 1,3.

Ključno načelo duhovnog rasta: Razumijevanje Otkrivenja ne ovisi samo o vašim sposobnostima i vještini da odgonetnete njezine simbole. Ono ovisi i o načinu na koji odgovarate na Božji poziv u ovoj knjizi da se pokajete i služite Gospodinu. Vaše dobre namjere da budete pobožni i poslušni Gospodinu trebaju biti prosvjetljene i vođene vašim marljivim i pozornim proučavanjem Božje riječi.

Samo za učitelje: Otkrivenje od početka ističe metodološka načela koja trebaju karakterizirati svaki pristup ovoj knjizi. Pozvani smo da “čitamo”, “slušamo” i “držimo”. Čitanje je prvi i osnovni korak. Istina se ne nalazi u nama; mora se pronaći u tekstu koji je Bog nadahnuo. Definirana je kao “proročanstvo” koje treba “čuti”.

U hebrejskom jeziku glagol “čuti” ima dvostruko značenje; prvo znači “shvatiti” (1. o kraljevima 3,9; Nehemija 8,3; Otkrivenje 2,7), što zahtijeva naš razum, umni napor. Međutim, “čuti” također znači “poslušati”, što znači da trebamo biti spremni svoje razumijevanje pretočiti u djela i pozitivno odgovoriti Bogu. Treći glagol, “držati”, podsjeća nas da je duhovni život stalni proces koji se ponavlja; ono što smo pročitali i čuli, moramo održati u svojem umu i srcu: stoga se ovo načelo ponavlja na kraju knjige (Otkrivenje 22,7).

Uvodna aktivnost: Zapazite da je prvi glagol “čitati” u jednini, dok su ostala dva u množini: gramatički se naglašava misao da postoji jedan čitatelj i nekoliko slušatelja. Mnoštvo slušatelja pokazuje da Otkrivenje govori o bogoštovlju. Dakle, ne trebamo je čitati sami. Razgovarajte sa svojim učenicima o tome koja načela i istine ovaj okvir bogoslužja i zajedništva nagovještava.

Pitanja za razgovor: Zašto je važno čitati Otkrivenje u društvu istomišljenika i tragalaca za istinom? Koje vještine i osjećaje ovo zajedničko čitanje obuhvaća?

DRUGI KORAK: Istražite!

Samo za učitelje: Tri važne činjenice trebaju pripremiti učenike vašeg razreda da se uključe u tumačenje Otkrivenja i da ostanu na pravom putu: 1) povezanost Otkrivenja sa Starim zavjetom, osobito s Knjigom proroka Daniela; 2) opća struktura knjige; 3) usredotočenost na Isusa Krista.

Biblijski komentar

1. U najvećoj mjeri hebrejska knjiga Novog zavjeta

(Prisjetite se u razredu tekstova: Otkrivenje 1,4; Izlazak 3,14.)

Otkrivenje bi se moglo smatrati novozavjetnom knjigom koja je najbliža Starom zavjetu. Možemo izbrojiti 2000 uputnica na Stari zavjet, uključujući 400 jasnih uputnica i 90 navoda iz Petoknjižja i Proroka. Ova je knjiga toliko utemeljena na hebrejskom jeziku da vlada mišljenje da je “teško mogu razumjeti ... oni koji ne poznaju hebrejski jezik”. (Ernest Renan, *AnticKrist: Including the Period from the Arrival of Paul in Rome to the End of the Jewish Revolution* [Boston: Joseph Henry Allen, 1987.], str. 17) Ivan svoju poruku upućenu sedmerim crkvama započinje pozdravom koji potječe od Boga iz Starog zavjeta. Riječ *šalom* potječe od izraza “Onaj koji jest”, koji određuje Boga Jahvu koji se otkriva Mojsiju u grmu koji ne sagorijeva (Izlazak 3,14).

Međutim, u Otkrivenju je u najvećoj mjeri prisutna Knjiga proroka Daniela. Prva riječ u knjizi, “otkrivenje”, ključna je riječ Knjige proroka Daniela u kojoj su njome prikazana Danielova proročka viđenja (Daniel 2,19.22.28.29.30.47; 10,1). Knjiga Otkrivenje počinje onako kako Knjiga proroka Daniela završava, blagoslovom, kao da je Ivan uvidio da je Otkrivenje nastavak Knjige proroka Daniela. Knjiga proroka Daniela završava blagoslovom ukorijenjenim u čekanju “do svršetka svojih dana” (Daniel 12,12.13), a Otkrivenje počinje blagoslovom koji ima istu vremensku granicu, “jer je vrijeme blizu” (Otkrivenje 1,3). Čak i način na koji Ivan spominje sebe u iznošenju svojeg viđenja, “ja, Ivan” (Otkrivenje 1,9), odražava Danielov izraz “ja, Daniel” koji se nalazi na početku njegovih viđenja (Daniel 8,1.15; 10,7; 12,5). Sva ova zapažanja u prvim redcima Otkrivenja trebaju nas potaknuti da proučavamo knjigu u uskoj povezanosti sa Starim zavjetom i Knjigom proroka Daniela.

Pitanja za razmišljanje: Koje nam opasnosti prijete ako Novi zavjet ne čitamo i ne proučavamo u odnosu sa Starim zavjetom? Kako je kršćanska Crkva pogriješila na tom polju? Zašto je Knjiga proroka Daniela bila najpopularnija knjiga među prvim kršćanima? Koji su pozdrav prvi kršćani prihvatili čitajući Knjigu proroka Daniela?

2. Struktura Knjige koja rasvjetljava određene pojedinosti

(Prisjetite se u razredu teksta iz Otkrivenja 11,19-14,5.)

Otkrivenje je poput Knjige proroka Daniela podijeljeno na dva dijela. U središtu se nalazi Božji sud u posljednje vrijeme i dolazak

Sina Čovječjeg (Otkrivenje 14; usporedite Daniel 7). Prvi dio Otkrivenja usredotočen je na ovozemaljsku povijest od Ivanovog vremena do Kristovog dolaska, dok se drugi dio bavi nebeskom poviješću od vremena Kristovog dolaska do spuštanja nebeskog Jeruzalema.

Osim ove podjele na dva dijela, struktura Otkrivenja povezana je i s odjelima Svetišta i vremenskim odrednicama. Prostor Svetišta nagoviješten je progresijom apokaliptičkog viđenja od Kristove žrtve, koja ukazuje na žrtvenik (Otkrivenje 1,5), do svijećnjaka, koji ukazuje na prvu prostoriju Svetišta, "sveto mjesto" (Otkrivenje 1,10-20), a zatim do Kovčega saveza, koji ukazuje na drugu prostoriju Svetišta, "najsvetije mjesto" (Otkrivenje 11,19). Vremenske odrednice Svetišta nagoviještene su upućivanjem na sedam hebrejskih blagdana koji označavaju ritam progresije viđenja, od Pashe (Otkrivenje 1,12-20) do Blagdana sjenica (Otkrivenje 21,1-8). Ova mnogostruka struktura Otkrivenja doprinosi snažnoj i značajnoj poruci koja je u njemu iznesena.

Za razmišljanje: Koje pouke možemo izvući iz povezanosti između Svetišta i različitih dijelova Otkrivenja? Zašto je Božji sud smješten u središte Otkrivenja i Knjige proroka Daniela? (Usporedite s ulogom 16. poglavlja Levitskog zakonika u središtu Petoknjžja.)

3. Krist u središtu

(Prisjetite se u razredu teksta iz Otkrivenja 1,5.18; 3,21.)

Isus je prisutan u cijelom Otkrivenju. Javlja se na početku ukazujući na srž knjige, "otkrivenje Isusa Krista" (Otkrivenje 1,1), i njezino podrijetlo "od Isusa Krista, vjernog svjedoka, prvorođenca od mrtvih" (Otkrivenje 1,5). Javlja se i na kraju knjige u završnom očitovanju milosti (Otkrivenje 22,20), kada Ga ponovno čujemo kao svjedoka koji govori o svojem dolasku i kada u međuvremenu primamo Njegovu milost (Otkrivenje 22,20.21). U Otkrivenju su spomenuti različiti aspekti Isusove službe, kao što su Njegova uloga kao pashalnog Janjeta koje pruža spasenje; Njegovo ustajanje iz mrtvih; Njegova uloga u Crkvi; i Njegova konačna pobjeda na bijelom konju kao slavnog Kralja (Otkrivenje 19,11-16).

Pitanja za razmišljanje: Zašto je Isus Krist središnja osoba u Otkrivenju? Kojim je najvažnijim simbolom prikazan Isus Krist u toj knjizi?

TREĆI KORAK: Primijenite!

Samo za učitelje: Otkrivenje je puno krvi i čini se da prikazuje Boga kao osvetnika. Kako možemo pomiriti ovaj opis s prikazom dobrog Boga punog ljubavi? Luther je odbacio Otkrivenje. Koliko je ovakvo razumijevanje nasilja doprinijelo tom odbacivanju? Koje važne etičke pouke možemo naučiti iz Otkrivenja? Zašto je važno da znamo da će Bog suditi ljudskom rodu?

Za primjenu: Zašto i kako Otkrivenje treba utjecati na vaš život?

ČETVRTI KORAK: Budite kreativni!

Samo za učitelje: Knjiga Otkrivenje često je poticala fanatizam, možda zato što je često čitana odvojeno od drugih dijelova Biblije. Zašto nije mudro čitati Otkrivenje samo? Koje još knjige u Bibliji treba čitati zajedno s Otkrivenjem?

Aktivnosti:

1. Zamolite članove razreda da istraže različite simbole u Otkrivenju.
2. Razgovarajte o njihovom značenju i povezanosti sa simbolima u Starom zavjetu.

Spasenje i posljednje vrijeme

Ključni tekst: Daniel 12,13.

Učenik će

Znati: Iznova će otkriti Božju ljubav prema ljudima i Njegov plan da nas spasi od smrti i zla.

Osjećati: Cijenit će Božju ljubav iako je ne zaslužujemo.

Činiti: Imat će povjerenje u Boga i pokazat će ljubav prema Njemu, ljubiti će svoje bližnje čak i ako ne vidi odmah njihov odgovor.

Smjernice za poučavanje

I. Znati: Božje spasenje nadilazi našu moć razumijevanja

A. Zašto nas Bog voli?

B. Je li moguće razumjeti Božju ljubav? Objasnite. Što je Božja ljubav?

C. Koji je povijesni dokaz Božje ljubavi prema nama?

II. Osjećati: Božja ljubav je stvarna

A. Zašto mogu biti siguran u Božju ljubav?

B. Što je Bog učinio da svoju ljubav učini stvarnom?

C. Je li to što osjećate Božju ljubav dovoljno da vas uvjeri da vas On ljubi?

III. Činiti: Božja ljubav prenosi se dalje

A. Zašto je ljubav prema bližnjima znak da vas je Bog spasio?

B. Zašto ste odgovorni za spasenje svojih bližnjih?

C. Zašto vam vjera u Boga pomaže da ljubite svojeg neprijatelja?

Sažetak: Stvarnost Božje ljubavi očituje se u Njegovom planu da spasi ljudski rod usprkos njima samima iako to ne zaslužuju.

PRVI KORAK: Motivirajte!

Naglasite tekst: 1. Ivanova 4,10.

Ključno načelo duhovnog rasta: Božja ljubav jedini je razlog zašto je Bog spasio ljudski rod. Ona se ne sastoji samo od osjećaja i ljubaznih riječi. Biblijsko otkrivenje božanske ljubavi jedinstveno je, a ipak univerzalno po tome što se Bog nije otkrio preko emocionalnog i mističnog iskustva ili divne i pronicljive mudrosti. Bog se otkrio u povijesti. Budući da je Radosna vijest o Božjem spasenju namijenjena svima i budući da je spasenje stvarno, konačno spasenje može se ostvariti tek na kraju ljudske povijesti.

Samo za učitelje: Svrha je ove pouke da učenicima približi Božju ljubav i Njegov plan spasenja. Konačno spasenje ne može se ostvariti u ovom grešnom svijetu, ograničenom grešnim ljudskim tijelom. Prema tome, ono se može ostvariti samo na svršetku vremena. Iako smo sigurni u spasenje zato što ono ovisi o Bogu, samo Kristov dolazak na svršetku vremena učinit će stvarnost spasenja mogućom. Iako možemo iskusiti čuda i blagoslove, ovi darovi samo su iskre koje ukazuju na stvarnost ognja, ali nisu oganj.

Uvodna aktivnost: Kako nam iskustvo Božje ljubavi u sadašnjem životu pomaže da shvatimo i zamislimo konačno ispunjenje Božjeg spasenja na svršetku vremena? Što je u ovom životu dokaz budućeg Božjeg kraljevstva?

Pitanja za razgovor: Razgovarajte u razredu zašto je na svršetku vremena važno imati nadu u Božje kraljevstvo? Zašto je spasenje po Kristu na svršetku vremena jedino moguće?

DRUGI KORAK: Istražite!

Samo za učitelje: U našem sekularnom društvu teško je govoriti o Božjem kraljevstvu. Takav razgovor zvuči utopijski. Ljudi su zabrinuti za ovozemaljsko i sadašnji život; u velikoj mjeri okrenuti su materijalizmu; zanima ih samo stvarnost koju sada mogu vidjeti i u kojoj mogu uživati. Nisu zainteresirani za neodređeno kraljevstvo koje se nalazi na Nebu i koje će se ostvariti u dalekoj budućnosti. Izazov je pokrenuti takve ljude — probuditi ih da postanu svjesni potrebe za spasenjem. U ovoj pouci bit će predložena strategija u tri koraka kako doprijeti do ove skupine ljudi. Prvo i najvažnije, ovi će ljudi

morati otkriti da ih Bog ljubi. Jedino tada će čeznuti za Njegovim kraljevstvom u kojem će živjeti s Njim; i jedino tada će biti spremni vjerovati u Njega.

Biblijski komentar

1. Bog je ljubav

(Prisjetite se u razredu sljedećih tekstova: 1. Ivanova 4,8-10; Izlazak 34,5-7.)

Božje spasenje započinje u Njegovoj ljubavi. Govoriti o Božjem kraljevstvu i Božjem spasenju ljudima koji ne vjeruju u Boga i nisu iskusili zajednicu ljubavi s Njim, uzaludno je. Prema tome, osnovno je poznavati i iskusiti Božju ljubav. Da bismo stekli znanje o Bogu, okrećemo se Njegovoj Riječi.

Cijela Biblija opisuje Boga kao ljubav. U Starom zavjetu Božje prvo djelo je stvaranje. Božja ljubav nije odgovor na ono što smo mi učinili. Bog nas je ljubio i prije nego što smo postojali. To što Božja ljubav prethodi našoj ljubavi, koja je jednostavno odgovor na Njegovu ljubav, potvrđuje da nas On spašava. Bog nas ne spašava zbog onoga što činimo, već zbog svoje naravi. Ovakvo vjerovanje nalazimo u Danielovoj molbi Bogu: “Ne oklijevaj — zbog sebe, Bože moj.” (Daniel 9,19) Bog nas ne spašava zato što Ga ljubimo ili zato što smo Mu poslušni. Spasenje se ne zasniva na našim zaslugama, već zahvaljujući Njemu. Zato Božja objava ljubavi prethodi našoj i utvrđuje dar Zakona: “Jahve! Jahve! Bog milosrdan i milostiv, spor na srdžbu, bogat ljubavlju i vjernošću.” (Izlazak 34,6) Čak i u Zakonu Božje djelo spasenja prethodi zapovijedima: “Ja sam Jahve, Bog tvoj, koji sam te izveo iz zemlje egipatske, iz kuće ropstva.” (Izlazak 20,2)

U Novom zavjetu nalazimo ovu istu osobinu božanske ljubavi: “Ali Bog pokazao svoju ljubav prema nama time što je Krist, dok smo još bili grešnici, umro za nas.” (Rimljanima 5,8) Krist je umro za nas i ljubio nas čak i kada mi nismo bili dostojni ljubavi. Ljubio nas je usprkos nama samima. Ljubav je također karakteristika Duha Svetoga, koji se naziva “Utješitelj” (Ivan 14,16 — Šarić) — Onaj koji nas tješi i grli kada smo žalosni i kada patimo. Grčka riječ *parakletos*, “Utješitelj”, “Branitelj”, koristi se u grčkoj Septuaginti za prijevod hebrejske riječi *nakhama*, koja znači “utješiti” (Jeremija 16,7; Hošea 13,14; Izajia 57,18).

Za razmišljanje: Koju pouku o procesu spasenja možemo izvući iz činjenice da je prvo Bog pokazao ljubav prema nama? Zašto je Bog ljudima dao subotu usprkos tome što nisu radili s Njim u tje-

dnu stvaranja? Na koje je načine subota znak Božjeg spasenja milošću?

2. Isus je jamac

(Prisjetite se u razredu sljedećih tekstova: Hebrejima 7,22; Rimljanima 10,13.)

Čovjek može biti siguran u spasenje zato što ono ovisi o Bogu. U određenom smislu, naše buduće spasenje povezano je s iskustvom spasenja u sadašnjem životu. Ovu dvostruku primjenu Božjeg kraljevstva nalazimo u Isusovom obraćanju farizejima i Njegovim učenicima. Farizejima Isus naglašava sadašnju i osobnu dimenziju spasenja: “Kraljevstvo je Božje među vama.” (Luka 17,21) Međutim, kada se Isus obraća svojim učenicima, On ukazuje na spasenje kao na budući i sveopći događaj: “Jer kao što munja sijevne na jednom kraju neba te rasvijetli sve do drugoga kraja, tako će biti i sa Sinom Čovječjim u njegov Dan.” (Luka 17,24) Ovaj paradoks možemo objasniti time što učenici, koji već imaju Isusa u svojem srcu, nestrpljivo očekuju Njegov budući dolazak. S druge strane, farizeji, koji još nisu iskusili kraljevstvo u sebi, jednostavno osjećaju da im buduće Božje kraljevstvo nije potrebno. Što nam je Isus bliži u sadašnjem životu, bit ćemo sigurniji u Njegov dolazak i više ćemo čeznuti za Njim.

Za razmišljanje: Zašto je nemoguće biti dobar kršćanin koji ljubi Isusa, a ne čeka Njegov drugi dolazak? Zašto i kako nada u buduće Božje kraljevstvo treba utjecati na naš sadašnji život?

3. Bog, od vijeka do vijeka

(Prisjetite se u razredu sljedećih tekstova: Psalam 90,2; Otkrivenje 14,6.7.)

Ivan vidi anđela kako leti posred neba objavljujući “neprolaznu radosnu vijest” (Otkrivenje 14,6). Evanđelje je okarakterizirano kao “neprolazno” upravo zato što potječe od “našega Gospodina Isusa Krista ... koji je jedini besmrtni” (1. Timoteju 6,14-16). Govoriti o “neprolaznoj radosnoj vijesti” znači govoriti o Bogu, potvrđujući da je Evanđelje najuzvišeniji duhovni cilj koji možemo prihvatiti. Apostol Pavao služi se istim zaključkom kada potiče sljedbenike da se bore za “neraspadljivi vijenac” (1. Korinćanima 9,25), jedinu nagradu koja je vrijedna borbe. Ovo vječno Evanđelje, prema Ivanovim riječima u Otkrivenju, ukazuje na dva božanska djela koja uokviruju ljudsku povijest — sud na kraju i stvaranje na početku (Otkrivenje 14,7). Ljudska povijest koja, čini se, nezaustavljivo srlja u propast, sada ima svoju

svrhu i određeni smjer: ova svrha potječe od vječnog Boga i usmjerena je prema Njemu.

Za razmišljanje: Zašto je nada u vječni život jedini odgovor našem ljudskom iskustvu o apsurdnosti života? Razgovarajte u razredu o njihovim iskustvima sa smrću. Kakve misli prolaze njihovim umom kada se suoče sa smrću? Zašto smrt nije prirodan kraj?

TREĆI KORAK: Primijenite!

Samo za učitelje: Kušnja adventista sedmoga dana u vezi s identitetom je dvostruka. U svojem imenu možemo previše naglasiti aspekt "sedmoga dana", koji upućuje na našu prolaznost i naš svijet ovdje i sada, ili možemo prenasaglasiti aspekt "adventisti", koji nas razdvaja od svijeta i pretvara u fanatike ili sanjare. Istaknite u svojem razredu koliko je važno da napetost između ova dva elementa našeg identiteta održimo u ravnoteži.

Pitanja za razgovor: Razgovarajte o razlici između Božjih obećanja o Njegovom kraljevstvu i političkih obećanja. Obratite pozornost na sumnje koje članovi razreda možda imaju o stvarnosti i važnosti Božjeg kraljevstva. Kako možemo objaviti stvarnost Božjeg kraljevstva i biti u dodiru sa stvarnošću ovoga svijeta? Kako naša nada utječe na naš svakidašnji život? Razgovarajte o povezanosti između dva Božja kraljevstva koja se nazivaju "već" (Radosna vijest o sadašnjoj sigurnosti spasenja) i "ne još" (Radosna vijest o drugom dolasku).

ČETVRTI KORAK: Budite kreativni!

Samo za učitelje: Na koje praktične načine vaš razred može učiniti Božju ljubav stvarnom među vjernicima vaše crkvene zajednice i u svijetu uopće?

Aktivnosti: Izaberite jednu ili više sljedećih aktivnosti kao svjedočanstvo Božje ljubavi:

1. Posjetite stariju osobu ili samohranog roditelja opterećenog brigom o obitelji. Je li im potrebna pomoć u pripremanju obroka, kupnji namirnica, radu u vrtu, brizi oko djece itd.? Ponudite svoju pomoć jednom ili dvaput tjedno kao pokazatelj Božje ljubavi.

2. Napišite ohrabrujuću poruku nekome tko proživljava teške trenutke. Podijelite u poruci svoj omiljeni biblijski tekst i objasnite kakvu vam nadu pruža.

3. Pozovite u subotu na ručak osobu koja ne svetkuje subotu. Upoznajte je s Bogom subote u druženju s vašom obitelji i prijateljima.

Krist u nebeskom Svetištu

Ključni tekst: Hebrejima 9,12.

Učenik će

Znati: Istražit će i shvatiti ulogu i značenje Kristove službe u nebeskom Svetištu.

Osjećati: Cijenit će činjenicu da je Krist naš Zagovornik i poruku o uskoj povezanosti Neba i Zemlje.

Činiti: Utvrdit će kakvu vrijednost za nas ima Kristova služba na Nebu, posebno u posljednjim danima.

Smjernice za poučavanje

I. Znati: Svećenik na Nebu

A. Kakvu ulogu Isus vrši u nebeskom Svetištu?

B. Koji je cilj Njegovog posredovanja?

C. Zašto je ova nebeska služba potrebna za spasenje svijeta?

II. Osjećati: Svećenik u mojem srcu

A. Zašto je Kristova nebeska služba važna?

B. Čemu nas Kristova svećenička služba uči o Božjoj brizi za nas?

C. Čemu me ova istina uči o Božjoj prisutnosti u mojem srcu?

III. Činiti: Svećenik u mojem životu

A. Zašto trebam živjeti svetim životom?

B. Na koji je način Kristova nebeska služba značajna za moj život danas?

C. Kako mi Kristova nebeska služba pomaže u borbi s grijehom?

Sažetak: Krist i dalje obavlja posredničku službu za nas i priprema Božje kraljevstvo u našem srcu.

PRVI KORAK: Motivirajte!

Naglasite tekst: Hebrejima 9,11-14.

Gljučno načelo duhovnog rasta: Uzvišeni primjer Krista koji se moli za spasenje svijeta, obvezuje me da Mu se pridružim u molitvi za dolazak Božjeg kraljevstva.

Samo za učitelje: Razmišljanje o Kristovoj službi u nebeskom Svetištu povećat će našu osjetljivost prema strahotama grijeha i probuditi našu odgovornost prema bližnjima. Spasenje je proces koji se tiče svijeta; spasenje pojedinca povezano je sa spasenjem svijeta.

Uvodna aktivnost: Kristova posrednička služba za grešnike jedna je od najizazovnijih doktrina ne samo zato što se tiče nebeskog kraljevstva, već i zato što nas razumijevanje ove doktrine čini jedinstvenima među kršćanima i drugim vjernicima. Nije dovoljno samo ponoviti da je ova tema važna. Trebamo pomno razmišljati o značenju i važnosti ovog procesa koji se odvija na Nebu i koji se odnosi na našu osobnu sudbinu i sudbinu svijeta. Započnite otvoren razgovor u razredu o Kristovoj velikosvećeničkoj službi tražeći načine da ovu temu učinite jasnom, uvjerljivom i značajnom.

Pitanja za razgovor: Zašto je Isusova služba na Nebu važna? Pronađite biblijske izvještaje ili tekstove koji ističu vezu između Neba i Zemlje (na primjer ljestve u Betelu, Postanak 28,12). Po čemu se, prema Knjizi proroka Daniela, razlikuje izraelski Bog od kaldejskih bogova? (Vidi Daniel 2,10.11.28.) Zašto je Kristova posrednička služba na Nebu toliko važna — ne samo za nas kao adventističke kršćane, već i za sudbinu svijeta? Zašto ostali kršćani uglavnom ne obraćaju pozornost na ovaj aspekt Kristove službe? Kako možemo približiti i prenijeti ovu poruku ljudima postmodernističkog vremena?

DRUGI KORAK: Istražite!

Samo za učitelje: Ova pouka obuhvaća tri glavne faze Kristove službe: 1) Njegovu žrtvu kao pashalnog Janjeta, 2) Njegovu velikosvećeničku službu na Nebu i 3) eshatološki Dan pomirenja. Ovu točku doktrine nemojte samo spomenuti; umjesto toga, pristupite joj na kreativan način, svjesni njezinog egzistencijalnog i povijesnog značenja. Svoje izlaganje i razgovor povežite s kriznim trenucima u našoj Crkvi u vezi s doktrinom o Svetištu (veliko razočaranje naših pionira, lažni

učitelji i šteta nanosena njihovim teorijama u našim redovima itd.). U razgovoru ukažite na njihove pogreške. Iako naši stavovi nisu prihvaćeni od strane mnogih kršćana, pokažite da adventisti nisu sami kada je riječ o ovoj apokaliptičkoj temi; druge vjerske tradicije (židovska i muslimanska) svjedoče o istim stvarima.

Biblijski komentar

1. Janje Božje

(Prisjetite se u razredu teksta u Ivanu 1,29.)

Žrtvovanje janjeta na blagdan Pashe bilo je “slika” koja je ukazivala na Kristovu žrtvu. Zahvaljujući krvi ovog janjeta, anđeo smrti prošao je pokraj vrata izraelskih domova pripremajući izlazak spase-nja (Izlazak 12,13.14). Slično tome, Izaija uspoređuje “janje” pomirenja sa Slugom koji strada, koji će spasiti svijet uzimajući njegove grijeh-e na sebe (Izaija 53,7; usporedite Djela 8,32).

Iste misli nalazimo u Novom zavjetu. Luka upotrebljava riječ “smrt”, ili “izlazak”, kojom ukazuje na Isusovu smrt (Luka 9,31) upućujući tako na duhovno izbavljenje i otkupiteljsku silu Njegove smrti. Ipak, kada je Ivan Krstitelj prepoznao Isusa kao “Jaganjca Božjeg”, on je pashalnom janjetu dodao još jednu iznenađujuću dimenziju: božansku. Ovo Janje imalo je božanski karakter. Izraz “janje Božje” u hebrejskom jeziku znači “Bog janje”. Prema Ivanovim riječima, Bog je postao ovo Janje koje je žrtvovano na blagdan Pashe. “Janje” je najvažniji i najčešći simbol u Otkrivenju, gdje se javlja od početka do kraja (Otkrivenje 5,6; 22,3 itd.). Da bi spasio ljudski rod, veliki Bog svemira poistovjetio se s najranjivijom žrtvom.

Pitanja za razmišljanje: U svjetlu Isusove izjave iz Luke 9,22, razgovarajte o sljedećim pitanjima:

1. Zašto je Bog morao umrijeti za naše grijeh-e?
2. Zar nije bilo moguće da Bog oprostí naše grijeh-e a da pritom ne mora umrijeti na križu? Objasnite.
3. Koje je logično objašnjenje Kristove žrtve?

2. Svećenik zauvijek

(Prisjetite se u razredu sljedećih tekstova: Psalam 110; Hebrejima 7,20-28.)

Neobično je što Isus nije prikazan samo kao “janje” prineseno na žrtvu, već i kao svećenik koji prinosi janje. Pisac Poslanice Hebrejima, ugledajući se na Psalam 110, uspoređuje Isusa s Melkisedekom i naziva Ga “svećenik zauvijek” (Hebrejima 7,21; usporedite Psalam

110,4), potvrđujući na taj način vječne i univerzalne razmjere Kristovog svećeništva (Hebrejima 7,24). Pisac Poslanice Hebrejima ovdje ukazuje na Kristovu ulogu svećenika na Nebu. Prema ovom novom Savezu, spasenje i oprost nisu više ograničeni u vremenu i prostoru; svi su sada dostupni i imaju trajni učinak.

To što je božansko svećeništvo na Nebu u rukama vječnog Božjeg Sina, izuzetno je značajno. To znači da sada imamo neposredan pristup Bogu i ne trebamo prinostiti žrtve. Međutim, što je još važnije, to znači da Isusovo svećeništvo vrši utjecaj na povijest cijelog svijeta: Isusovo svećeništvo na Nebu važno je za pripremu za Božje nebesko kraljevstvo. Isusova žrtva na križu zamijenila je stare levitske žrtve i premjestila proces oprosta i spasenja na Nebo. Novi obzor je sada kozmički i ima za cilj buduće Božje kraljevstvo na Nebu.

Za razmišljanje: Zašto je svećeničko posredovanje premješteno sa Zemlje na Nebo? Objasnite zašto događajem na križu nije završen proces spasenja. Zašto je Stjepan vidio Isusa “s desne strane Bogu” na Nebu (Djela 7,56; usporedite Psalam 110,1)? Što ovo viđenje znači u vezi s novim Savezom (Daniel 9,27)?

3. Dan pomirenja na Nebu

(Prisjetite se u razredu sljedećih tekstova: Hebrejima 9,26-28; Daniel 8,14.)

Posljednju fazu procesa spasenja pisac Poslanice Hebrejima i biblijska proročanstva prikazuju kao Dan suda/pomirenja (na hebrejskom *Kippur*). Nakon što je spomenuo Kristovu žrtvu, čija je uloga bila da “satre grijeh” (Hebrejima 9,26; usporedite Daniel 9,24), pisac Poslanice Hebrejima jasno ukazuje na “sud”, koji uspoređuje s drugim dolaskom: “I kao što je ljudima određeno samo jedanput umrijeti — potom dolazi sud — jednako će se i Krist, pošto je prinesen samo jedanput da uzme grijeh sviju, drugi put pokazati, bez odnosa prema grijehu, onima koji ga iščekuju da im dadne potpuno spasenje.” (Hebrejima 9,27.28)

Pisac Poslanice Hebrejima smatra da kao što je čovjekova smrt paralelna s Kristovom smrću, tako je i sud paralelan s Isusovim drugim dolaskom. Knjiga proroka Daniela prikazuje isti povijesni put. Dok proročanstvo o 70 tjeđana vodi Kristovoj žrtvi (Daniel 9,26), proročanstvo o 2300 dana i noći vodi k Danu suda ili Danu pomirenja na svršetku vremena, neposredno uoči dolaska Sina Čovječjeg (Daniel 8,14; usporedite Daniel 7,9-14). Božji plan spasenja nije stao na križu. Proročanstvo također ukazuje na Dan pomirenja/suda na Nebu

koji treba označiti svršetak vremena neposredno uoči Isusovog dolaska.

Dodatni događaj predadventnog suda može biti iznenađenje mnogim kršćanima. Ipak, ovaj događaj je vrlo važan i ključni korak u procesu spasenja; jer upravo on konačno otvara put Božjem kraljevstvu i povijesnom proglašenju spasenja. Posebno je važno da biblijsko proročanstvo opisuje ovaj trenutak kao Dan pomirenja. Kao što se levitski Dan pomirenja obavljao “nad svim narodom” (Levitski zakonik 16,33; usporedite Levitski zakonik 16,17) kako bi “svi njihovi grijesi” mogli biti očišćeni (Levitski zakonik 16,34), tako je i ovaj konačni Dan pomirenja potreban za spasenje svijeta. Poruka Dana pomirenja glasi da je spasenje u osnovi kozmički događaj. Spasenje ne može biti ako nema “novog neba i nove zemlje” (Otkrivenje 21,1; usporedite Izaija 65,17).

Za razgovor: Zašto su križ i sud dva komplementarna događaja?

TREĆI KORAK: Primijenite!

Samo za učitelje: Zašto je biblijsku istinu o sudu često teško shvatiti i poučavati? Usporedite je s drugim važnim istinama, kao što su znanstvene istine (iz fizike, medicine itd.). Zašto neke od ovih istina moraju biti teško shvaćene?

Za primjenu: Kako danas drugim ljudima možemo objaviti važnu i duboku istinu o sudu?

ČETVRTI KORAK: Budite kreativni!

Samo za učitelje: Važna pouka koju smo naučili ovoga tjedna jest istančanost i ljepota Božjeg djela u spašavanju svijeta. Složenost ove pouke pokazuje koliko je ozbiljan Božji rad i briga o ovom pitanju.

Aktivnosti: Izložite različite ideologije koje su isticane u nastojanju da se spasi svijet (socijalizam, liberalizam, apsolutizam, anarhizam itd.). Zašto su sve ove ideje propale? Zašto je stvaranje novog svijeta jedino rješenje problema ovoga svijeta? Zašto i kako biblijska istina o eshatološkom Danu pomirenja odgovara na ovo pitanje?

“Promjena” Zakona

Ključni tekst: Izlazak 20,8-11.

Učenik će

Znati: Uvidjet će važnost Božjeg zakona i istražiti će središnju ulogu subote u tom Zakonu.

Osjećati: Doživjet će Božju ljubav u Njegovom Zakonu i uživati će u njemu.

Činiti: Bit će poslušan Božjem zakonu a da pritom ne podlegne legalizmu.

Smjernice za poučavanje

I. Znati: subota u Zakonu

- Zašto je Bog dao Zakon?
- Koje mjesto subota zauzima u Dekalogu?
- Kako je Božja milost povezana s Njegovim Zakonom?

II. Osjećati: Zakon je ljubav

- Zašto trebamo uživati u Božjem zakonu?
- Zašto ljubiti Boga znači držati Njegove zapovijedi?
- Zašto zapovijed o suboti u najvećoj mjeri izražava Božju ljubav prema ljudskom rodu?

III. Činiti: Postupci milosti

- Zašto kršćanin ima želju da bude poslušan Bogu?
- Zašto trebam počinjati subotu na vrijeme?
- Zašto su mnogi Izraelci i kršćani radije umrli nego da budu neposlušni Bogu?

Sažetak: Božji zakon je najvidljiviji i najkonkretniji element biblijske vjere. Pa ipak, o tom su se aspektu u najvećoj mjeri vodile rasprave i polemike. Prema tome, vjernost je bila i bit će stavljena na ispit na osnovi Zakona, a posebno subote.

PRVI KORAK: Motivirajte!

Naglasite tekst: Daniel 7,25; Otkrivenje 14,9.

Ključno načelo duhovnog rasta: Božji zakon je za naš duhovni život ono što je tjelovježba za našu krv. Subota je za Zakon ono što je krv za tijelo. Bog je utemeljio Zakon kao jedini način da našu vjeru učini stvarnom i živom.

Samo za učitelje: Mnogi kršćani odbacili su Zakon. Oni miješaju držanje Zakona s legalizmom. Pa ipak, Zakon se u stvarnosti ne može odvojiti od Evanđelja. Zašto?

Uvodna aktivnost: Mnogi kršćani smatraju da se zapovijed o suboti može primijeniti na bilo koji dan. Oni vjeruju da Bog, koji je vječan, ne vodi računa o posebnom danu; ili tvrde da je subota svaki dan zato što Boga treba slaviti svakog dana u tjednu.

Pitanja za razgovor: Zašto bi svetkovanje nekog drugog dana, a ne onoga koji je Bog odredio u svojem Zakonu — “sedmog dana” — utjecalo na duhovni sadržaj subote? Koje bismo duhovne pouke subote propustili kad bismo svetkovali neki drugi dan, a ne “sedmi”?

DRUGI KORAK: Istražite!

Samo za učitelje: Držimo li Božje zapovijedi samo zato što smatramo da su mudre i razumne ili zato što vjerujemo da će nas učiniti sretnijima? Nasuprot ovim pobudama, glavni razlog za držanje Zakona, koji je dān u samom Zakonu, glasi: “Ja sam Jahve, Bog tvoj.” (Izlazak 20,2) Upravo naš osobni i povijesni odnos s milostivim Bogom, Bogom koji nas je spasio i koji nas ljubi, i Bogom kojega mi zauzvrat ljubimo, objašnjava zašto trebamo držati te zapovijedi. Zato što je On “Bog tvoj”. Promijeniti Zakon značilo bi preusmjeriti taj razlog s Boga na nas. Promijeniti Zakon zbog nekog drugog razloga, našeg ljudskog, značilo bi da smo zamijenili Boga našom vlastitom izmišljotinom. Biblija ovaj čin naziva idolopoklonstvom (Izaija 40,19).

Biblijski komentar

1. Milost u Zakonu

(Prisjetite se u razredu sljedećih tekstova: Postanak 2,16; Psalam 119,29.)

Zanimljivo je da je prvo Božje obraćanje ljudskom rodu (Adamu i Evi) bilo zapovijed: “Jahve, Bog, zapovijedi čovjeku.” (Postanak 2,16)

Ovaj glagol “zapovjedi” ne odnosi se samo na moralne dužnosti ili vršenje obreda. Kao što vidimo, Bog je “zapovjedio” i djelima stvaranja na ovom svijetu (Psalam 33,9; Izaija 45,12). Isto tako, Božji zakon se ne sastoji samo od zahtjeva, naredbi što trebamo činiti ili zabrana: prije bismo mogli reći da je on dar. Bog ukazuje na svoj Zakon kao na dar (Izlazak 24,12; Nehemija 9,13) ljudskom rodu radi njegove sreće i mudrosti (Psalam 19,9; Ponovljeni zakon 4,5.6). Štoviše, Božji zakon se u Bibliji razumije kao izraz Njegove milosti. Psalmist pjeva: “Zakon svoj daruj mi po milosti svojoj.” (Psalam 119,29 — Bakotić)

Milost, kako je nagoviješteno ovim Psalmom, nije neusklađiva sa Zakonom. Milost je poistovjeđena sa Zakonom. Dobar primjer je Božja prva zapovijed. U njoj se spominje dar sa svih stabala: “Sa svakoga stabla u vrtu slobodno jedi.” (Postanak 2,16) Međutim, ona sadrži i zabranu ili zakon koji život čini sigurnim, jer će kušanje određenog ploda izazvati smrt. Prema tome, kako je pokazano u Pismu, Božje zapovijedi su Božji dar, izraz Njegove milosti i Njegove ljubavi prema ljudima.

Za razmišljanje: Zakon je dar od Boga, izraz Njegove ljubavi prema nama. Zašto i kako, onda, mi trebamo biti poslušni Zakonu? Na koje je načine subota izraz Božje ljubavi prema nama? Zašto psalmist i apostol Pavao nazivaju Božji zakon “uživanjem” i “veseljem” (Psalam 119,92; Rimljanima 7,22)? Zašto je subota nazvana “milinom” (Izaija 58,13)?

2. Promjena Zakona

(Prisjetite se u razredu teksta u Danielu 7,25.)

Prema biblijskom tekstu o stvaranju, Bog je odredio vremena (Postanak 1,14.17). Ovo djelo bilo je Njegovo isključivo pravo kao Stvoritelja svemira.

Prorok Daniel potvrđuje ovu istinu o stvaranju kada naglašava da Bog “mijenja doba i vremena” (Daniel 2,21). Ipak, Daniel u svojem proročkom viđenju ljudske povijesti vidi dolazak sile prikazane “malim rogom” s ljudskim osobinama, koja će “pomišljati na to, da promijeni blagdanska vremena i zakon” (Daniel 7,25 — Šarić). Riječ “vremena”, povezana s Božjim “zakonom”, ukazuje na određeno vrijeme, subotu, jer je zapovijed o suboti jedina zapovijed koja se odnosi na vrijeme. Dakle, iz teksta možemo zaključiti da će sila maloga roga nastojati promijeniti zapovijed o suboti. Ljudske osobine ove sile, koje prikazuju njezin vjersko-duhovni identitet (usporedite Daniel 7,4.13), i njezin redosljed u nizu kraljevstava (nakon poganskog Rima), nagovje-

štavaju da se radi o Rimokatoličkoj crkvi. Danielovo proročanstvo je, prema tome, pretkazalo težnju Crkve da zauzme Božje mjesto kao Stvoritelja.

Zamijenivši svetost subote svetkovanjem nedjelje, Rimokatolička crkva je učinila upravo ono što je proročanstvo pretkazalo. Glavni povijesni razlog koji je potaknuo rimske careve, zajedno s katoličkim vlastima, da svetkuju nedjelju jest što je ta promjena olakšala integraciju velikog broja stanovnika Rimskog Carstva. Oni su obožavali Sunce i svetkovali nedjelju, dan Sunca. Ova “evanđeoska” strategija i kompromis u velikoj su mjeri pridonijeli političkom jačanju Rimokatoličke crkve.

Ipak, da bi opravdali ovu promjenu, crkveni oci upotrijebili su teološki argument da je Isus uskrsnuo u nedjelju. Ova teološka obrana zapravo polazi od starogrčke dualističke filozofije, koja je razdvajala niži fizički stvoreni svijet od uzvišenog duhovnog svijeta.

Za razmišljanje: Zašto je zapovijed o suboti najpodložnija kritici i zašto je najlakše mogla biti promijenjena? Koja su pogrešna shvaćanja objelodanjena na osnovi povijesnih i teoloških razloga te promjene?

Aktivnost: Razmotrite i raščlanite pogrešno prosuđivanje koje se krije iza tekstova koje mnogi kršćani koriste kao glavni dokaz da bi potkrijepili promjenu sa svetkovanja subote na svetkovanje nedjelje.

3. Znak vremena

(Prisjetite se u razredu sljedećih tekstova: Otkrivenje 12,17; Otkrivenje 14,9.12.)

Otkrivenje nam priopćuje da će osim prethodne promjene subote od strane “malog roga”, subota služiti kao ispit vjernosti na svršetku vremena. U Starom zavjetu subota je već bila dana kao znak između Boga i Njegovog naroda, vidljivi znak da je Bog Onaj koji ih posvećuje (Izlazak 31,13; Ezekiel 20,12). Središnje mjesto subote u Dekalogu — koje je u starim zavjetnim sporazumima bilo mjesto pečata — svjedoči o ulozi subote.

Starozavjetnim simbolom vjernosti Božjem zakonu, znakom na čelu ili ruci (Ponovljeni zakon 6,8), Otkrivenje opisuje onoga tko se pridružuje Božjim neprijateljima i “klanja se Zvijeri” (Otkrivenje 14,9). Ovaj simbol pokazuje da se određena osoba pokorila lažnom zakonu

koji je zamijenio Božji zakon. Činjenica da se klanjanje Zvijeri suprotstavlja klanjanju Stvoritelju (Otkrivenje 14,7) pokazuje da je riječ o suboti, jer ona izražava vjeru u Stvoritelja (Izlazak 20,11). Sljedeći tekst objašnjava da se ovo tumačenje odnosi na “svete” koji “čuvaju zapovijedi Božje i vjeru Isusovu” (Otkrivenje 14,12; usporedite Otkrivenje 12,17).

Za razmišljanje: Ako biste upitali adventističkog vjernika što subota znači za njega, možda bi odgovorio: “Zato što nije nedjelja.” Iako ovaj odgovor sadrži važan element istine, to nije cijela istina. Zašto?

TREĆI KORAK: Primijenite!

Samo za učitelje: Razgovarajte zašto crkveni oci nisu željeli držati sedmi dan subotu. Pokažite odnos između nastanka antisemitizma i odbacivanja subote.

Za primjenu:

1. Kako trebamo svetkovati subotu da bismo ovaj dan učinili Božjim znakom?
2. Razgovarajte o usporedbi jednog rabina: “Vi adventisti svetkujete subotu, dok je mi Židovi slavimo.”

ČETVRTI KORAK: Budite kreativni!

Samo za učitelje: Pokažite članovima razreda jedinstvenu narav zapovijedi o suboti u usporedbi s ostalim zapovijedima. Pomozite svojem razredu da shvati zašto je logično da će subota (a ne neka druga zapovijed) biti posljednji ispit vjere.

Aktivnosti:

1. Ispričajte članovima svojega razreda iskustva ljudi koji su doživjeli progonoštvu zbog svetkovanja subote.
2. Razmotrite sljedeće neobično pitanje: Zašto je katkad mnogo teže držati subotu u slobodnom društvu nego u neslobodnom?

Evandjelje po Mateju 24 i 25

Ključni tekst: Matej 25,13.

Učenik će

Znati: Shvatit će vrijeme u kojem ljudski rod sada živi. Prepoznat će znakove kraja u svjetlu Isusovih opomena.

Osjećati: Osjetit će žurnost trenutka i osnažiti svoju nadu.

Činiti: Pripremit će se za susret s Gospodinom. Promijenit će svoje prioritete. Neće povjerovati u lažne mesije.

Smjernice za poučavanje

I. Znati: Znakovi kraja

A. Kako se trebamo informirati da bismo pravilno protumačili proročki kalendar?

B. Koji su znakovi kraja? Kako razlikujemo lažna učenja o kraju i lažne mesije?

C. Zašto nije moguće znati kada će točno doći kraj?

II. Osjećati: Žurnost trenutka

A. Zašto su događaji posljednjih dana toliko zastrašujući? Kako možemo izići na kraj s takvim osjećajima?

B. Zašto se ne trebamo plašiti ovih nevolja?

C. Zašto ovi događaji potiču našu čežnju za Božjim kraljevstvom?

III. Činiti: Pripremiti put Gospodinu

A. Što trebate učiniti u svojem životu da biste se pripremili za Isusov dolazak?

B. Što trebate učiniti da biste pomogli drugim ljudima da se pripreme za Njegov dolazak?

C. Što trebate učiniti da biste ovu vijest o Njegovom dolasku odnijeli svijetu?

Sažetak: Posljednje Isusove riječi izgovorene uoči raspeća ozbiljna su opomena o sudu koji se odnosi na posljednje vrijeme i sudbinu cijelog svijeta.

PRVI KORAK: Motivirajte!

Naglasite tekst: Matej 24,42-44.

Ključno načelo duhovnog rasta: Vijest o dolasku Sina Čovječjeg ne odnosi se samo na senzacionalne događaje koji prethode Njegovom dolasku; sam događaj ima neposredan utjecaj na naš duhovan život. Sada je vrijeme da obnovimo naš odnos s Gospodinom. Budući Kristov dolazak prožima naše sadašnje vjersko i duhovno putovanje i daje mu svrhu i značenje. Što se više približavamo Gospodinu u svojim molitvama i bogoštovlju, više ćemo Ga željeti vidjeti licem k licu.

Samo za učitelje: Ova pouka usredotočena je na Isusova proročanstva i nauk u posljednjem govoru na Maslinskoj gori. Isusova opomena odnosi se na Njegove učenike svih naraštaja, a posebno na učenike u posljednje dane. Ljudska će se povijest završiti. Isus upozorava da će ovo posljednje vrijeme biti teško. On nas poziva da se u skladu s tim pripremimo. Naš cilj ne treba biti zastrašivanje ljudi, već poticanje da osnaže svoju vjeru i nadu i prilagode svoje prioritete. Sada kada smo shvatili da je posljednje vrijeme blizu, Isusov savjet da “tražimo najprije kraljevstvo Božje” (Matej 6,33) važniji je nego ikad.

Uvodni razgovor: Zašto i kako možemo obnoviti svoj “adventistički” identitet i misiju koji se tiču posljednjeg vremena i skorog Kristovog dolaska? Dok razmatramo našu prošlost, možemo osjetiti razočaranje i obeshrabrenost i okrenuti se drugim istaknutim pojedinostima. Adventističkom pokretu poznata su razočaranja; i sada, nakon toliko mnogo vremena otkako se objavljuje ista poruka, postali smo dobro organizirana institucija pa se katkad može činiti kao da smo se zauvijek nastanili na ovom svijetu.

Pitanja za razgovor: Kako možemo spojiti ovu potrebu za mudrim djelovanjem na Zemlji s čežnjom za nebeskim kraljevstvom? Kako možemo spojiti potrebu da se osjećamo udobno u životu s osjećajem žurnosti da se pripremimo za Isusov dolazak?

DRUGI KORAK: Istražite!

Samo za učitelje: Način na koji Isus objavljuje vijest o posljednjem vremenu i svojem dolasku treba nas nadahnuti. Isus ne počinje svoju propovijed tvrdnjama, teološkim porukama ili PowerPoint pre-

zentacijom važnih točaka doktrine. On počinje neposrednim pitanjem koje se odnosi na tadašnje prilike: “Vidite li ovo sve?” (Matej 24,2) On zatim zaprepašćuje svoje učenike uznemirujućim vijestima koje se tiču njihove stvarnosti, Hrama. Tek kada učenici postave pitanje: “Kaži nam kad ... i koji je znak?” (Matej 24,3), Isus ukazuje na njihove tadašnje prilike iz kojih će izvući poruku: “Dakle...” (Matej 24,15)

Zapazite da je Isusovo prvo obrazloženje uzeto iz Pisma, iz poznatog retka u Knjizi proroka Daniela, i glasi “groza pustoši” (Matej 24,15), a zatim ohrabruje učenike: “Tko čita, neka shvati.” (Matej 24,15) Njegova poruka je proročanstvo o “velikoj nevolji” (Matej 24,21). Na osnovi ovog proročanstva o posljednjim danima, On nastavlja poučavati o “nebeskom kraljevstvu” koristeći se usporedbama (Matej 24,22-25,46).

Biblijski komentar

1. Velika nevolja

(Prisjetite se u razredu teksta u Mateju 24,15-28.)

Od najstarijih vremena Svetište, a poslije i Hram prikazivali su svemir. Mojsije je u Izlasku opisao proces izgradnje Svetišta (Izlazak 25—40) koji je paralelan izvještaju o stvaranju (Postanak 1,1—2,4). Oba izvještaja sastoje se iz sedam etapa i oba završavaju istim izrazom “dovrši djelo”.

Slično tome, gradnja Salomonovog hrama odvija se u sedam faza i završava izrazom: “Dovrši on sav posao.” (1. o kraljevima 7,40.51) Ovaj izraz javlja se samo u ova tri teksta. Paralela između izgradnje Svetišta/Hrama i stvaranja svijeta jasno ukazuje da je između svijeta i Svetišta/Hrama vladao određen odnos (vidi Psalam 78,69; usporedi Psalam 134,3; Psalam 150,1.6 — Šarić). Dakle, kada je Isus govorio o uništenju Hrama, učenici su odmah shvatili da On misli na svršetak svijeta.

Izraz “groza pustoši” vrlo je rijedak i Daniel se njime koristi kada proriče uništenje Jeruzalema 70. godine (Daniel 9,27; 12,11). Isus primjenjuje ovaj izraz na taj događaj. Međutim, Isus ga primjenjuje i na konačno uništenje svijeta, čiji je Hram bio dio. Prema tome, Isus se obraća objema skupinama — svojim učenicima, suvremenicima uništenja Jeruzalema, i učenicima u posljednje vrijeme, suvremenicima događaja koji će se odigrati na svršetku vremena — nama.

Poput Isusovih učenika i Židova u ono vrijeme, prvo trebamo shvatiti da će doći kraj. Isus jednostavno iznosi činjenicu ne ukazujući ni na kakvo vrijeme. Ova je poruka stoga u općem smislu zna-

čajna svakom naraštaju kršćana. Međutim, Isus je posebno imao na umu naraštaj kršćana koji će doživjeti ove događaje. To su jedini učenici koji će moći prepoznati i “vidjeti” ove konačne događaje (Matej 24,15). Moći će “vidjeti” i prepoznati Isusa kao svojega Mesiju jer ih je On unaprijed upozorio na lažne mesije (Matej 24,24.25).

Pitanja za razmišljanje: Razgovarajte o Isusovoj pedagoškoj metodi. Kako bismo mogli primijeniti Njegovu metodu na svoje evanđeoske planove? Na što se Isus prvo usredotočuje? Što možemo naučiti o Isusovom pristupu Pismu? Kako se Pismo odnosi na naš život i povijest? Kako možemo izbjeći zamku lažnih mesija i lažnih tumačenja proročanstava?

2. Kraljevstvo nebesko

(Prisjetite se u razredu teksta iz Mateja 25,1-30.)

Iako Isus govori o “kraljevstvu nebeskom” (Matej 25,1.14), On ga ne nastoji opisati. Kraljevstvo je nebesko nagoviješteno usporedbom: ono je “kao”. Isus se zatim usredotočuje na prilike na Zemlji u našem svakidašnjem životu. Prva usporedba, o “djevicama”, spada u osobnu domenu. Druga usporedba, o “talentima”, spada u poslovnu domenu. Kada usporedimo ove dvije usporedbe, možemo pronaći slične, ali i različite pouke koje nam trebaju pomoći u pripremi za “kraljevstvo nebesko”.

Zajednička pouka glasi: ulje, poput talenata, prikazuje Božje darove — Duha Svetoga i Pismo. Mi ne možemo proizvoditi svjetlo sami po sebi. Potrebno nam je svjetlo iz vanjskog božanskog izvora. Trebamo ozbiljno shvatiti ove dragocjene darove. Trebamo pažljivo čuvati ulje. Lude djevice prezrele su svoje staro ulje, baš kao što je zli sluga prezreo svoj talenat.

Osim pouke koja nas potiče na vjernost i ohrabruje da vodimo računa o nasljedstvu, usporedba o talentima ima pouku i o kreativnosti. Ne trebamo samo čuvati ono što smo primili; trebamo pronaći nove načine za umnožavanje svojih darova. Ovo vrijedi i za istraživanje Pisma. Nije dovoljno ponavljati iste stare istine; trebamo proučavati biblijske tekstove da bismo pronašli nove bisere. Ova pouka može se primijeniti i na crkveni život. Nije dovoljno samo zadržati vjernike. Trebamo im pomoći da rastu i dovoditi nove vjernike.

Pitanja za razgovor: Zašto Isus nije opisao nebesko kraljevstvo? Kako zajedničke pouke iz ove dvije usporedbe primjenjujemo na našu pripremu za Božje kraljevstvo? Zašto nisu prihvaćene sve djevice i

sve služe? Kako mirimo biblijsku ideju o milostivom Bogu punom ljubavi sa slikom grubog zaručnika ili gospodara?

TREĆI KORAK: Primijenite!

Samo za učitelje: Jedan od razloga zašto je Isus poučavao u usporedbama o nebeskom kraljevstvu jest što nije samo želio da Njegovi učenici shvate i cijene duboke i složene istine, već i da ove istine uključe u svoj svakidašnji život.

Za primjenu: Kako usporedbe o djevicama i talentima možemo primijeniti u svojem svakidašnjem životu? Pronađite primjere u svojem poslu ili životu koji oslikavaju pouke iz ove dvije usporedbe.

Aktivnost: Usporedite dvije usporedbe i navedite njihove slične i različite pouke. Kako se različite pouke nadopunjuju?

ČETVRTI KORAK: Budite kreativni!

Samo za učitelje: Kao što je Isus pomoću usporedbi poučavao neke od najtežih istina, i mi trebamo činiti isto. Zapazite da se neke usporedbe nalaze u kulturološkoj baštini naroda onoga vremena. Što možemo saznati od Isusa o Njegovom poznavanju okolnih kultura i Njegovoj sposobnosti da iz njih izvuče nešto novo?

Aktivnosti:

1. Koliko su točne ove usporedbe u običnom životu? Pronađite konkretne primjere u svojem svakidašnjem životu koji pokazuju istinitost ovih Isusovih usporedbi.

2. Stavite pred članove razreda izazov da pronađu priče ili usporedbe u svojoj kulturološkoj baštini koje mogu ilustrirati duhovne pouke.

Poklonite se Stvoritelju

Ključni tekst: Otkrivenje 14,6.

Učenik će

Znati: Shvatit će poruku prvog anđela i povezati je sa “sadašnjom istinom” posljednjeg vremena.

Osjećati: U njemu će se probuditi strah Božji, strahopoštovanje i divljenje.

Činiti: Objavljivat će vijest svijetu i pokloniti se Bogu kao Sucu i Stvoritelju.

Smjernice za poučavanje

I. Znati: Sadašnja istina prvog anđela

A. Što je sadašnja istina prvog anđela?

B. Zašto je prva anđeoska vijest “sadašnja istina” za posljednje vrijeme?

II. Osjećati: Strah Božji

A. Što znači bojati se Boga? I zašto bismo Ga se trebali bojati?

B. Kako činjenica da je Bog stvorio svijet i da je Sudac svijeta potiče strahopoštovanje i divljenje?

III. Činiti: Objavljivanje vijesti

A. Kako trebamo objavljivati poruku o sudu?

B. Kako trebamo objavljivati poruku o stvaranju?

Sažetak: Prva anđeoska vijest je važna i sveopća zato što se odnosi na sudbinu svijeta.

PRVI KORAK: Motivirajte!

Naglasite tekst: Otkrivenje 14,7; Daniel 7,9-11.26.

Ključno načelo duhovnog rasta: Ako je obožavanje Boga, klanjanje Bogu, srž duhovnog života, ono treba nadahnuti i njegovati naš

svakidašnji duhovni život — vrijeme za molitvu, proučavanje Svetoga pisma i sudjelovanje u zajedničkom bogoslužju.

Samo za učitelje: Prva anđeoska vijest nalaže nam da se “bojimo Boga”. Sastavni dio straha Božjega jest snažna svijest o Božjoj prisutnosti. Naglasite svojim učenicima da ova svijest treba utjecati na naš svakidašnji život u svakom trenutku i na svakom mjestu.

Pitanje za razgovor: Kako se poruka o sudu primjenjuje na ljudsku povijest?

DRUGI KORAK: Istražite!

Samo za učitelje: Prva anđeoska vijest sastoji se iz dvije poruke nakon kojih slijedi određeno objašnjenje. Prva poruka glasi: “Bojte se Boga i dajte mu slavu” (Otkrivenje 14,7 — Varaždinska Biblija) zbog predstojećeg suda. Druga poruka glasi: “Poklonite se” zbog Božjeg čina stvaranja. Analizirajte što ovo upućivanje na sud i stvaranje znači. Koje su pouke obuhvaćene svakim od ovih pojmova u okviru teksta? Istražite također osnovne elemente istine o sudu i stvaranju, i što oni trebaju značiti u svakidašnjem životu. Stavite prvu anđeosku vijest u kontekst 7. poglavlja Knjige proroka Daniela da biste mogli shvatiti neposrednu apokaliptičku namjeru poruke. Što znači povezanost suda i stvaranja?

Biblijski komentar

1. Poruka o sudu

(Prisjetite se u razredu teksta iz Otkrivenja 14,7.)

Oba poziva, “bojte se Boga” i “dajte mu slavu”, prenose istu poruku. Boga moramo ozbiljno shvatiti. Biblijski pojam “straha Božjeg” nema ništa s praznovjernim osjećajima ili apsurdnom idejom da Bogu trebamo služiti tako da Ga se bojimo. Izraz “bojati se Boga” često se koristi u mudrosnim knjigama kako bi se ljude potaknulo da postanu svjesni Božje prisutnosti u svemu što rade (Izreke 3,7). Ništa ne možemo sakriti od Boga jer On sve vidi. Dva glagola, “vidjeti” i “bojati se”, čini se da potječu od istog korijena (*gra/raah*). Ova dva pojma su povezana: “Oko je Jahvino nad onima koji ga se boje.” (Psalam 33,18) On može suditi zato što vidi sve, čak i ono što je skriveno: “Boga se boj. ... Jer svako će djelo Boga izvesti na sud, i svako skriveno, bilo dobro ili zlo.” (Propovjednik 12,13.14 — Varaždinska Biblija)

Biblijski izraz “podati slavu” povezan je s hebrejskom riječju *kabod*, koja znači “težak”. Prva anđeoska vijest je, dakle, poziv da svojoj vjeri damo “težinu”, “važnost”. Razlog upućivanja ovog poziva jest dan suda. Ipak, prva anđeoska vijest nije samo objavljivanje događaja — “časa suda njegov”. Poruka upućuje žurni poziv na pravednost. Dalje u istom poglavlju spominju se “sveti” koji su prepoznatljivi po poslušnosti Božjim zapovijedima (Otkrivenje 14,12; uspo-redite Propovjednik 12,14).

Za razmišljanje: Zašto je sud radosna vijest?

2. Poruka o stvaranju

(Prisjetite se u razredu sljedećih tekstova: Otkrivenje 4,11; Psalm 95,6.7; 100,3.)

Prema Bibliji, stvaranje je razlog zašto obožavamo Boga, zašto Mu se klanjamo. U Knjizi proroka Nehemije klanjanje se može opravdati na osnovi stvaranja: “Ti si, Jahve, Jedini! Ti si stvorio nebo, i nebesa nad nebesima, i vojsku njihovu. ... Vojske se nebeske tebi klanjaju.” (Nehmija 9,6) Sličan tekst nalazi se i u Otkrivenju. U okviru klanjanja Bogu na Nebu, dvadeset četiri starešine navode isti razlog: “Dostojan si, naš Gospodine i naš Bože, da primiš slavu, čast i moć, jer ti si stvorio sve: sve tvojoj volji duguje postojanje i stvaranje.” (Otkrivenje 4,11) Nije slučajno što se u Psalmima — koji odražavaju duhovni život Izraela i izražavaju njihove osjećaje u činu obožavanja Boga — stvaranje nalazi u srži klanjanja Bogu. Hebrejsku riječ *hish-takhaweh*, koja se javlja 25 puta u Psalmima, uvijek nalazimo u kontekstu klanjanja. Prema psalmistu, samo se Bogu možemo klanjati jer “On nas stvori” (Psalmi 100,3).

Prvi biblijski izvještaj o obožavanju Boga neposredan je odgovor na božansko djelo stvaranja. Ono nije bilo samo prvo čovjekovo djelo, već i prvi čovjekov odgovor na stvaranje (Postanak 2,3). Zato prva anđeoska vijest ukazuje na zapovijed o suboti istim riječima koje se spominju u samoj zapovijedi (Izlazak 20,8-11). Uбудuće, od subote do subote, ljudi će se sjećati da je stvaranje bilo osnovni razlog klanjanja Bogu. Ellen G. White je zabilježila: “Važnost subote kao uspomene na stvaranje je u tome što ističe pravi razlog zbog kojeg je Bog dostojan obožavanja.” (*Velika borba*, str. 346)

Za razmišljanje: Zašto je obožavanje Boga povezano sa stvaranjem? Budući da je obožavanje ljudski izraz vjere u stvaranje, kako to znanje treba upravljati načinom na koji obožavamo Boga? Na koji

je način sedmi dan subota odgovor na stvaranje? Kako ovaj odnos između subote i obožavanja Boga utječe na subotu?

3. Poruka o sudu i stvaranju

(Prisjetite se u razredu sljedećih tekstova: Propovjednik 11,1.6; 12,13.14; Otkrivenje 14,6-13.)

Veza između suda i stvaranja ukazuje na Dan pomirenja, jedini blagdan koji povezuje ova dva pojma i smješta ih u kontekst 7. poglavlja Knjige proroka Daniela. Za Izraelce je Dan pomirenja prikazivao očišćenje svijeta, istinsko novo stvaranje. U 16. poglavlju Levitskog zakonika, ključni tekst o Danu pomirenja, izraz “sva bezakonja” ili “svi grijesi” javlja se kao motiv ili dominantna tema koja se ponavlja (Levitski zakonik 16,21.22.30 — Varaždinska Biblija).

Dan pomirenja bio je trenutak kada su grijesi cijelog Izraela bili oprošteni. Dan pomirenja bio je jedini trenutak kada su cijeli izraelski narod i čitav prostor Svetišta bili potpuno očišćeni (Levitski zakonik 16,17.33.34).

S ovim mislima o ponovnom stvaranju, Daniel izrazom “noći i dana” određuje konačni Dan pomirenja na kraju 2300 noći i dana (Daniel 8,14). Ovaj izraz javlja se samo u okviru stvaranja (Postanak 1,5.8.13.19.23.31). Ipak, naš tekst ukazuje na više od stvaranja. Neočekivano spominjanje vodenih izvora nasuprot uobičajenom obrascu koji čine tri tradicionalna elementa stvaranja (nebo, zemlja, more) posebno je značajna. Vodeni izvori označavaju novi Jeruzalem u koji Janje vodi svoj narod (Otkrivenje 7,17; Otkrivenje 22,17). Slično tome, Knjiga proroka Ezekielja opisuje novi Jeruzalem koji obiluje vodenim izvorima (Ezekiel 47,1-12).

Još jedna zanimljiva karakteristika apokaliptičkog teksta koji govori o trostrukoj andeoskoj vijesti jest da je njegovo mjesto u Otkrivenju paralelno s apokaliptičkim tekstom u 7. poglavlju Knjige proroka Daniela. Zanimljivo je što je viđenje o trostrukoj andeoskoj vijesti u Otkrivenju paralelno s viđenjem suda u Knjizi proroka Daniela. Da budemo određeniji, viđenje o trostrukoj andeoskoj vijesti nalazi se na istom mjestu u nizu viđenja kao i sud u Knjizi proroka Daniela, nakon istog zemaljskog viđenja četiriju životinja (Otkrivenje 13,2-18; usporedite Daniel 7,1-8) i prije dolaska Sina Čovječjeg (Daniel 7,13.14; Otkrivenje 14,14). Ovaj položaj znači da je objavljivanje trostruke andeoske vijesti na Zemlji paralelan s Danom pomirenja na Nebu.

Pitanja za razgovor: Koje pouke upućuje činjenica da je ljudsko objavljivanje trostruke anđeoske vijesti na Zemlji paralelno s božanskim Danom pomirenja na Nebu? Što znači poruka da je posljednje vrijeme Dan pomirenja? Zašto Ivan dodaje neobičan izraz “izvori vodeni”?

TREĆI KORAK: Primijenite!

Samo za učitelje: Reći da danas živimo u vrijeme Dana pomirenja neće biti lak zadatak. Objasnite karakteristike Dana pomirenja. Pokažite snažne pouke ove istine. Naglasite egzistencijalni i praktični aspekt ove poruke. Analizirajte tekst u Danielu 12,12 i razgovarajte o dimenziji sreće u poruci o Danu pomirenja.

Za primjenu:

1. Kako se poruka o Danu pomirenja primjenjuje na svakidašnji život kršćanina?
2. Znači li ta poruka da se od nas traži da živimo asketskim životom?

ČETVRTI KORAK: Budite kreativni!

Samo za učitelje: Doktrine o Svetišću i Danu pomirenja dva su najteža i najapstraktnija vjerovanja za poučavanje. Budite svjesni činjenice da ih se mnogi mladi i pastori ustručavaju poučavati. Nemojte poučavati o ovim temama fanatično. Pronađite način da ih učinite zanimljivima.

Aktivnosti:

1. Donesite sliku Svetišća ili, ako je moguće, napravite Svetište s nekim od članova razreda.
2. Organizirajte posjet sinagogi na Dan pomirenja. Poslije razgovarajte u razredu što je ostavilo najsnažniji dojam na njih tijekom bogoslužja.

Prijevare posljednjeg vremena

Ključni tekst: 2. Korinćanima 11,14.

Učenik će

Znati: Spoznat će Sotonine lukave prijevare.

Osjećati: Sva svoja osjetila držat će u stanju pripravnosti da bi se zaštitio od zamki lažnih osjećaja.

Činiti: Zaštitit će se od Sotoninih prijevara.

Smjernice za poučavanje

I. Znati: Sotonine prijevare

A. Koja je Sotonina najuspješnija prijevara?

B. Koje su dvije glavne zablude o ljudskoj naravi koje podupiru Sotonine lažne tvrdnje?

C. Kako će Sotona poticati lažno obožavanje?

II. Osjećati: Emocionalna zamka

A. Zašto smo podložniji Sotoninom utjecaju preko svojih osjećaja?

B. Kakvi bi osjećaji bili bolji odgovor na Sotonine napade?

C. Kako možemo vladati svojim osjećajima?

III. Činiti: Samoobrana od Sotone

A. Koja je najbolja obrana od Sotone?

B. Koje je najbolje oružje protiv Sotone?

C. Kako možemo nadvladati Sotonine prijevare?

Sažetak: Sotonine laži o njemu, Bogu i ljudima treba razotkriti i osuditi da bismo omogućili Božju uspješnu zaštitu.

PRVI KORAK: Motivirajte!

Naglasite tekst: Otkrivenje 12,9.

Ključno načelo duhovnog rasta: Sotonina je najveća prijevara iluzija da nam nije potreban Bog i da ne ovisimo o Njemu. Laži o evoluciji i besmrtnosti duše navode ljude na obožavanje stvorenja umjesto Stvoritelja. Naša najbolja obrana od ovih iluzija o našoj neovisnosti jest da se oslonimo samo na Boga i da Ga neprestano imamo pred sobom, prepuštajući u potpunosti svoje svakidašnje odluke Njemu i provodeći ih prema Njegovoj volji. Moramo slušati i čekati na Njegove upute i pomoć.

Samo za učitelje: Ovoga tjedna prepoznat ćemo Sotonine prijevare kako ne bismo postali njihov plijen i kako bismo se zaštitili od njegovih pokušaja da upravlja nama. Pokažite kako najopasnije prijevare potječu od nas samih, potičući na taj način sebične ideale. Objasnite kako ova sebičnost utječe na stvaranje ideja o evoluciji i besmrtnosti duše.

Uvodna aktivnost: Kako ova dva lažna vjerovanja — o besmrtnosti duše i evoluciji — utječu na druge vrijednosti? Zašto je važno biti svjestan Sotoninih “teoloških” strategija? Kojim još zabludama Sotona vara kršćane i svijet uopće?

DRUGI KORAK: Istražite!

Samo za učitelje: Sotona je razvio taktiku obmane da bi izvršio trostruki napad. Prvo, on želi da se vi opustite i osjećate udobno kad su u pitanju njegove prijetnje; učinit će da vjerujete da je bezopasan i čak da ne postoji. Drugo, on želi da se osjećate sjajno i moćno; pružit će vam iluziju da vam nije potreban Bog da biste opstali i bili sretni. I treće, kada Sotona jednom stvori prazninu koju treba ispunjavati samo Bog, on će ispuniti taj prazan prostor.

Biblijski komentar

1. Najpodmuklija Sotonina zamka

(Prisjetite se u razredu sljedećih tekstova: Otkrivenje 12,9; 20,10.)

Mnogi ljudi u našoj svjetovnoj kulturi odbacuju Sotonino postojanje. Sotonu povezuju s bajkama ili jednostavno zbijaju šale na račun postojanja đavola. Francuski pjesnik Baudelaire govorio je sa skeptičnim humorom o njegovom postojanju: “Njegovo veličanstvo davao rekao je Baudelaireu da se samo jednom uplašio za svoju moć, onog dana kada je čuo svećenika, malo oštroumnijeg od ostalih, kako propovijeda: ‘Moja draga braćo, dok slušate o napretku ovog prosvijećenog

vijeka, nikada ne zaboravite da je najpodmuklija Sotonina zamka da vas uvjeri da ne postoji.” (Charles Baudelaire, *Le Spleen de Paris, oeuvres completes*, Paris 1961., str. 101)

Ivan u Otkrivenju jasno i nedvosmisleno razotkriva Sotonino zlo i njegovo postojanje; on ga otvoreno opisuje: “stara Zmija, koja se zove đavao — Sotona, zavodnik cijeloga svijeta” (Otkrivenje 12,9). Prema Ivanovim riječima, Sotona nije smiješan i bezopasan mitski lik s rogovima i repom. On je stvaran i zao, i vješt je u prikriivanju. On zlo odijeva u dobrotu i obrnuto, istinu pretvara u laž. On je upotrijebio ovu strategiju protiv Eve kada je neposlušnost prikazao kao vrlinu (Postanak 3,5). Prema Otkrivenju, Sotona je stvaran i opasan.

Za razmišljanje: Prepoznajte određena štetna pogrešna shvaćanja koja se prikazuju kao da su istinita (na primjer, da će vam jedenje mesa pružiti snagu; da je crveno vino dobro za srce; da je pušenje cigareta bezopasno itd). Zašto su općeprihvaćene ideje toliko popularne i/ili promašene?

2. Evolucija i besmrtnost

(Prisjetite se u razredu sljedećih tekstova: Propovjednik 9,5; Hebrejima 11,1.)

Na samom početka Biblije, u izvještaju o stvaranju u 1. i 2. poglavlju Postanka, iznesena nam je istina o našem podrijetlu i ljudskoj naravi koja služi kao upozorenje na dvije velike zablude koje hvataju u klopku mnoge ljude: o evoluciji i besmrtnosti duše.

Nasuprot teoriji evolucije, biblijski tekst kaže da je Bog stvorio svemir i prve ljude na svoju sliku. Zatim je blagoslovio subotu i dao je ljudima kao znak da ih podsjeća na ono što je On učinio za njih kada još nisu postojali (Postanak 2,1-3; Izlazak 20,8-11). Ideja o evoluciji vrlo je stara; još su stari poganski Egipćani smatrali da insekti sami od sebe nastaju u izmetu pa se, prema tome, vjerovalo da je cjelokupni život sâm nastao. Insekt je nazvan *kheper*, što znači “koji evoluirao”. Ime *Khepri* postalo je ime boga stvoritelja, koje obuhvaća evolucionistički koncept. *Khepri* znači “onaj koji nastaje sam, onaj koji sâm evoluirao”. Psalmist nas upozorava na ovu prijevaru kada kaže: “On [Bog] nas je stvorio, a nismo se sami.” (Psalmi 100,3 — Varaždinska Biblija)

Nasuprot ideji o besmrtnosti, Bog napominje prvim ljudima da po prirodi nisu besmrtni. Njihov život ovisi o Bogu Stvoritelju, i ako prekinu zajednicu s Njim i budu Mu neposlušni, sigurno će umrijeti (Postanak 2,17). Sotona otada čini sve ne bi li uvjerio ljude da su

besmrtni: “Na to će zmija ženi: ‘Ne, nećete umrijeti!’” (Postanak 3,4) Stari Egipćani su smatrali da njihovo duhovno biće može nadživjeti tijelo i otići na nebo, gdje će postati bog. Poslije je grčki filozof Platon razvio filozofiju o besmrtnosti duše koja, prema njegovom mišljenju, postoji neovisno o tijelu. Ovo pogrešno razmišljanje utjecalo je na tradicionalni judaizam i kršćanstvo. Danas čak i nereligiozni ljudi vjeruju u besmrtnost duše i promoviraju različite “duhovne” teorije i takozvane eksperimente da bi podržali svoje željeno razmišljanje.

Teorija evolucije i ideja o besmrtnosti duše prevladavaju u kultu-rama širom svijeta. One su ukorijenjene u istoj zabludi da su ljudi bogovi koji su sami sebe stvorili tijekom evolucije. Oslanjaju se na Sotonine laži koje potječu još iz Edenskog vrta: “Vi ćete biti kao bogovi.” (Postanak 3,5)

Za razmišljanje: Zašto su ove dvije ideje — o evoluciji i besmrtnosti duše — toliko važne u velikoj borbi? Koji biblijski tekstovi poriču ideju o besmrtnosti duše? Zašto svetkovanje sedmoga dana su-bote obuhvaća vjeru u povijesno šestodnevno stvaranje?

3. Drugo trojstvo

(Prisjetite se u razredu teksta iz Otkrivenja 12,17—13,18.)

Otkrivenje skoro satirično prikazuje Sotonu kao Božju karikaturu. Poput Boga, Sotona predstavlja sebe kao trojstvo: u obliku Zmaja, Zvijeri iz mora i Zvijeri iz zemlje. Ove zvijeri opisane su u međusobnoj zajednici i zajednici sa Zmajem. Zvijer iz mora vrlo je slična Zmaju. Ona poput Zmaja ima sedam glava i deset rogova (Otkrivenje 13,1). Primila je silu od Zmaja (Otkrivenje 13,4). Ova Zvijer prikazuje vjersku silu (vidi sljedeću pouku). Slično tome, Zvijer iz zemlje, koja se javlja nakon Zvijeri iz mora, opisana je kako poziva na klanjanje Zvijeri iz mora (Otkrivenje 13,12-14) i koja podupire Zmaja (Otkrivenje 13,4). Zvijer iz zemlje, koja se ujedinjuje sa Zvijeri iz mora, prikazuje političku silu (vidi sljedeću pouku).

Ove tri zvijeri pripadaju istom taboru i posvećene su istom cilju. Nadalje, ove tri strašne životinje u suprotnosti su s trima stvorenjima koja prikazuju Božanstvo: janjetom, lavom i čovjekom. Ova iskrivljena slika o Bogu treba nam biti opomena. Kada Sotona oponaša Boga, posljedice nisu samo prijevara i izobličavanje, već su opasne i vode u propast.

Pitanja za razgovor: Zašto Sotona oponaša? Koje je značenje ove tri simbolične slike: Zmaja, Zvijeri iz mora i Zvijeri iz zemlje? Kako Zmaj oponaša Boga Oca? Kako Zvijer iz mora oponaša Isusa? Kako Zvijer iz zemlje oponaša Duha Svetoga? Na koji kozmički element svaka od ove tri zvijeri ukazuje? Kako način na koji su prikazane izražava njihovu ulogu?

TREĆI KORAK: Primijenite!

Samo za učitelje: Prema svjedočanstvu grčkog povjesničara Herodota, običaj starih Egipćana bio je da dok sjede na gozbi, dodaju ukrug figuru u obliku mumije, koja je prikazivala umrlu osobu, da bi se podsjetili na smrt i potaknuli ljude da ponovno razmisle o vrijednosti života. Koliko god zastrašujuće ovo izgledalo, koje pouke možemo izvući iz ovog običaja?

Za primjenu: Smrt voljene osobe često je prava prilika da posvjedočite o svojoj vjeri. Razgovarajte o tekstu u Propovjedniku 7,1-4.

1. Zašto činjenica da ćemo umrijeti donosi mudrost?
2. Kako biste odbacili laž o besmrtnosti duše i pružili utjehu onima koji tuguju?

ČETVRTI KORAK: Budite kreativni!

Samo za učitelje: Prepoznajte po čemu su povezane ove tri prijevare: evolucija, besmrtnost duše i Sotonino lažno trojstvo. Na koji se način one tiču Božje naravi, čovjekove naravi i sudbine svijeta? Zašto se Sotona poistovjećuje s tri osobe? Uočite paralele između ove tri zvijeri i božanskog Trojstva. Koji je biblijski dokaz Trojstva u Starom zavjetu?

Aktivnost: Ako ste u mogućnosti, crtežima ili figuricama prikazite razredu tri sotonske zvijeri. Usporedite ih s načinom na koji je prikazan Bog. Koje pouke o Božjoj naravi možete naučiti iz ovog uspoređivanja?

Amerika i Babilon

Ključni tekst: Otkrivenje 13,1-18.

Učenik će

Znati: Prepoznat će povijesne sile prikazane dvjema zvijerima i događaje povezane s njima.

Osjećati: Procijenit će važnost ishoda koji je u pitanju i upravljat će svojim osjećajima u bogoslužju.

Činiti: Iznijet će dokaze o ispunjenju proročanstva i pronaći će još razloga da vjeruje u Boga koji upravlja poviješću.

Smjernice za poučavanje

I. Znati: Babilon i Amerika

A. Što pokazuje da je Zvijer iz mora Rimokatolička crkva?

B. Što ukazuje da su Zvijer iz zemlje Sjedinjene Američke Države?

II. Osjećati: Vladanje emocijama

A. Zašto činjenica da se osjećamo dobro nije pouzdan znak Božje prisutnosti?

B. Kako možete biti sigurni da su vaši osjećaji vezani uz bogoštovlje u skladu s pravim Bogom?

C. Zašto trebate voljeti ljude usprkos činjenici da možda pripadaju taboru Zvijeri?

III. Činiti: Držite se Boga

A. Koja je najčešća kušnja lažnog bogoštovlja?

B. Kako se izlazi iz Babilona?

C. Zašto izlazak iz Babilona nije dovoljan da se izbjegne njegov utjecaj?

Sažetak: Težnja je Babilona da ga obožava cijeli svijet.

PRVI KORAK: Motivirajte!

Naglasite tekst: Otkrivenje 13,10.

Ključno načelo duhovnog rasta: Duhovni život nije egocentričan, već podrazumijeva službu u čijem je središtu Bog i život utemeljen na povjerenju u Boga. Pravo bogoštovlje ne odnosi se samo na zajedništvo i provođenje lijepih zajedničkih trenutaka. Ne odnosi se ni na pripadnost ispravnim vjericima koji njeguju pravo bogoštovlje. Ono mora voditi iskrenoju posvećenosti Bogu.

Samo za učitelje: Prepoznavanje sila koje se kriju iza dviju zvijeri u 13. poglavlju Otkrivenja treba nam pomoći da odredimo proročko razdoblje u kojem živimo i da u skladu s tim živimo. Istražite povijesne dokaze o tome koga prikazuju zvijeri. Koliko god je to moguće, izaberite poznate izvore, čak i udžbenike povijesti, da biste osigurali objektivnost i vjerodostojnost. Glavni je cilj ove pouke da nadahne posvećenost i službu pravom Bogu.

Uvodna aktivnost: Nikada nije bilo toliko religija i vjerskih denominacija koje tvrde da su prava Božja crkva. Razgovarajte o tome zašto ljudi na sve veći broj vjerskih zajednica reagiraju tako da traže utočište u tradicionalnim crkvama zbog njihove povijesne legitimnosti.

Pitanja za razmišljanje: Kako možemo objasniti nastanak sve većeg broja vjerskih zajednica? Razmotrite zabludu u vezi s traženjem utočišta u tradicionalnim crkvama samo zato što imaju povijesnu legitimnost. Kako možemo odbaciti ovu zabludu, a da pritom ne upadnemo u zamku oholosti i samodovoljnosti koja karakterizira laodijsku crkvu (Otkrivenje 3,17)?

DRUGI KORAK: Istražite!

Samo za učitelje: Važno je da budete oprezni koliko god je to moguće u iznošenju teme ove pouke. Prvo, razotkrijte identitet dviju zvijeri u svjetlu suvremenih događaja. Drugo, utvrdite koji je glavni ishod u pitanju i razgovarajte zašto je odbacivanje zablude o vraćanju tradicionalnim crkvama važno za naš duhovni život. Budite kreativni i primjereni u svojem nastupu. Poslužite se najvjerodostojnijim i najboljim dokazima i tvrdnjama u iznošenju ove pouke.

Biblijski komentar

1. Babilon i njegovi saveznici

(Prisjetite se u razredu teksta iz Otkrivenja 13,12.)

Osobine Zvijeri iz mora podsjećaju na četiri nemani (životinje) iz 7. poglavlja Knjige proroka Daniela — od kojih su prve tri leopard, medvjed i lav (Otkrivenje 13,2; usporedite Daniel 7,2-6). Međutim, pozornost je ovdje posebno usmjerena na četvrtu zvijer (Otkrivenje 13,1; usporedite Daniel 7,7). Karakterističan element ove četvrte zvijeri koji privlači Ivanovu pozornost jest mali rog. Poput malog roga, Zvijer iz mora prisvaja Božju silu i zahtijeva da joj se klanjaju. Izraz “Tko je jednak zvijeri?”, koji izgovaraju oni koji joj se klanjaju (Otkrivenje 13,4), nastao je na osnovi tradicionalnog izraza koji odlikuje obožavanje Boga u starom Izraelu: “Tko je kao ti, Jahve?” (Izlazak 15,11; Psalmi 35,10) Zatim, poput malog roga, zvijer proganja Božji narod jednako vremensko razdoblje, 42 mjeseca, što odgovara vremenu, vremenima i pola vremena malog roga (Otkrivenje 13,5; Daniel 7,25), počevši od 538., pa sve do 1798. godine. Zvijer iz mora prikazuje, dakle, istu silu kao i mali rog, odnosno Rimokatoličku crkvu.

U viđenju u Otkrivenju spomenut je još jedan znak da bismo prepoznali i shvatili tko je mali rog: Zvijer iz mora (mali rog) bit će ranjena i izgubit će svoj ugled neko vrijeme, nakon čega će se oporaviti i ponovno primiti slavu (Otkrivenje 13,8). Rana se odnosi na pritisak koji je izvršila Francuska revolucija, odnosno na Napoleonov udar na crkvu, kada je 1798. zarobio papu i bacio u tamnicu. Iscjeljenje rane odnosi se na oporavak crkve u 19. stoljeću, kada je, između ostalog, proglašena dogma o nepogrešivosti pape (1870.). Popularnost i politički utjecaj papinstva nikada nije bio veći u suvremeno doba nego što je danas.

Za razmišljanje: Koje osobine prema Otkrivenju čine četvrtu zvijer silom koja progoni?

2. U pitanju je bogoštovlje

(Prisjetite se u razredu teksta iz Otkrivenja 13,16.17.)

Nakon viđenja Zvijeri iz mora, Ivan vidi Zvijer koja izlazi iz zemlje. Zvijer iz zemlje poduprijet će Zvijer iz mora, čak će i ohrabriti ljude da joj se poklone (Otkrivenje 13,12), kao što je i Zmaj pomogao da se poklone Zvijeri (Otkrivenje 13,4).

Sada, s dolaskom Zvijeri iz zemlje, ovaj zahtjev Zvijer iz mora da joj se klanjaju ponovno je uspostavljen. Zvijer iz zemlje čini sve u okviru svoje političke moći da potakne na klanjanje Zvijeri iz mora.

Jezik u Ivanovom viđenju podsjeća na izvještaj iz 3. poglavlja Knjige proroka Daniela, gdje je Nabukodonozor naredio da se podigne kip koji je vidio u svojem snu u 2. poglavlju Knjige proroka Daniela, a zatim da mu se svi poklone. Oni koji to odbiju, trebali su biti ubijeni (Daniel 3,4-7). Slično tome, Zvijer iz zemlje učinit će “da se pobiju koji se god ne poklone kipu Zvijeri” (Otkrivenje 13,15).

Biblijski tekst iz Otkrivenja detaljno opisuje kako će se očitovati ovo klanjanje Zvijeri iz mora: poklonici Zvijeri primit će žig na ruku i na čelo (Otkrivenje 13,16). Vjerne Židove ovaj jezik podsjeća na stari običaj (Ponovljeni zakon 6,8) kada je *tefitin* koji se vezivao za ruku i oko čela na simboličan način prikazivao potpuno pokoravanje Božjim zapovijedima (vidi Izreke 3,3; 6,21; 7,3), obuhvaćajući djela (ruka) i misli (čelo). Isti simbol javlja se u Otkrivenju 14,9, gdje je povezan s vjerom u stvaranje ukazujući time posebno na subotu (vidi 6. pouku). Mnoštvo znakova pokazuje da se Zvijer iz zemlje odnosi na Sjedinjene Američke Države. Ovo proročanstvo nije se još u potpunosti ispunilo. Sljedeći znaci pomažu nam u utvrđivanju identiteta Zvijeri iz zemlje:

1. Ova sila razlikuje se od Zvijeri iz mora: nije vjerska sila; nitko joj se ne klanja (Otkrivenje 13,12,15). U pitanju je politička sila; može ubiti (Otkrivenje 13,15). Djeluje i kao gospodarska sila; određuje tko smije kupiti ili prodati (Otkrivenje 13,17).

2. Ova sila javlja se nakon Zvijeri iz mora i počinje djelovati odmah nakon što Zvijer iz mora biva ranjena (Otkrivenje 13,12), što znači do kraja osamnaestog stoljeća.

3. Ova sila djeluje uvjerljivo. Izgleda kao janje (Otkrivenje 13,11) koje je simbol Isusa Krista u Njegovoj ranjivosti. Ipak, govori kao Zmaj; ima veliku silu. Također, za razliku od Zvijeri iz mora (vidi Otkrivenje 17,15), izlazi iz zemlje — slabo naseljenog dijela svijeta.

4. Ova sila vrši važan politički i kulturni utjecaj na svijet; to je supersila.

Uloga biblijskog proroka nije samo da optuži zle sile. Duhovni cilj koji se krije iza otkrivanja povijesnih kretanja nije da budemo suci i upiremo prstom u ljude.

Umjesto toga, to nas treba potaknuti da izidemo iz Babilona (Otkrivenje 18,2) i osnažiti našu vjeru i nadu (Otkrivenje 13,10). Cilj je da izgradimo povjerenje u Božju riječ i Njegovo upravljanje poviješću, i da obožavamo jedinog pravoga Boga.

Pitanja za razmišljanje: Koje osobine Zvijeri iz zemlje odgovaraju karakteristikama Sjedinjenih Američkih Država? Koji suvremeni

događaji pokazuju da Amerika ispunjava proročku ulogu onako kako je rečeno u Otkrivenju? Što subotu čini idealnim ispitom službe Bogu? Što znači izići Babilona? Kakav utjecaj ispunjenje proročanstva ima na vaš duhovni život? Kako paradoksalna povezanost Janjeta i Zmaja odgovara karakteru Sjedinjenih Američkih Država u proročanstvu? Kako ova paradoksalna povezanost podsjeća na povezanost između malog roga i ljudskih osobina?

TREĆI KORAK: Primijenite!

Samo za učitelje: Na internetu ima mnogo pouka o proročanstvima. Neobično je to što ljudi ne vjeruju u Boga jer smatraju da je takva vjera naivna; ali proučavaju horoskope i traže savjete od vidovnjaka. Zašto?

Za primjenu:

1. Kako se možemo zaštititi od neuvjerljivih tumačenja Otkrivenja?
2. Zašto danas postoji toliko mnogo različitih, čak i proturječnih, tumačenja Otkrivenja?

ČETVRTI KORAK: Budite kreativni!

Samo za učitelje: Razgovarajte o sljedećem izvještaju o putovanju pape Franje u Sjedinjene Američke Države: "Došao je kao pastir i svuda je pazio na svoje stado, s milosrdnim dodirom koji je zadivio čak i skeptike. ... Vidjeli smo elemente ovakve svečanosti i prije: Pavao VI. bio je prvi papa koji je posjetio SAD još 1965., kada je započeo Drugi vatikanski koncil. ... Ivan Pavao II. posjetio je SAD sedam puta tijekom svoje dvadesetsedmogodišnje službe. ... Ali ništa od toga se nije dogodilo u doba Instagrama, kada je svatko od nekoliko milijuna ljudi, koliko ga je došlo vidjeti, mogao podijeliti svoje iskustvo s milijunima drugih ljudi. ... On je prvi papa koji je koristio Google Hangout i prvi koji je imao preko 20 milijuna pratitelja na Twitteru." (*Time*, 5. listopada 2015., str. 36,40)

Aktivnost: Prikupite iz časopisa novije izvještaje koji potkrepljuju proročanstvo iz 13. poglavlja Otkrivenja.

Božji pečat ili žig Zvijeri?

Ključni tekst: Otkrivenje 14,9.

Učenik će

Znati: Naučit će što znači Božji pečat i žig Zvijeri koji će obilježiti Božji narod i one koji se klanjaju Zvijeri u posljednjim danima ljudske povijesti.

Osjećati: Shvatit će duhovno značenje pečata kao znaka osobne zajednice s Bogom ispunjene ljubavlju.

Činiti: Ponovno će se posvetiti Stvoritelju i Spasitelju kako bi se našao na Božjoj, a ne na Sotoninoj strani.

Smjernice za poučavanje

I. Znati: Značenje pečata

- Što simbolizira slika “pečata”?
- Zašto se “žig” stavlja na čelo ili na ruku?
- U čemu je razlika između Božjeg pečata i žiga Zvijeri?

II. Osjećati: Srž službe Bogu

- Zašto služimo Bogu?
- Zašto je vjera u stvaranje izraz ovisnosti o Bogu?
- Zašto je subota znak prave službe Bogu?

III. Činiti: Služba Bogu znači život

- Kako trebamo svetkovati subotu da bi bila znak istinske službe Bogu?
- Zašto je služba Bogu više od svetkovanja sedmoga dana subote?
- Kako držanje subote utječe na naš svakidašnji život?

Sažetak: Božji pečat ukazuje na našu pripadnost Bogu kao Stvoritelju i Spasitelju pa je, prema tome, znak života i nade. Žig Zvijeri, s druge strane, ukazuje na otpadništvo pa je, dakle, znak gubitka i smrti.

PRVI KORAK: Motivirajte!

Naglasite tekst: Efežanima 1,12-14.

Ključno načelo duhovnog rasta: Pod Božjim pečatom podrazumijeva se cjelokupni proces koji obuhvaća djelovanje Duha Svetoga, koji potvrđuje da smo čuli "riječ istine" (Efežanima 1,13). To znači da pečat nije čarobno ili proizvoljno obilježje. Kao i u slučaju obrežanja ili krštenja, Božji pečat je znak saveza između Boga i Njegovog naroda. Ovaj znak odražava unutarnje stanje svetosti i povezan je sa životom vjere. Znak se vidi u srcima Božjeg naroda, u skrovitosti njihovih misli i osjećaja; on govori o njihovoj ljubavi prema Bogu. Također se zapaža u njihovim djelima koja izražavaju iskrenost njihovog odgovora Bogu.

Samo za učitelje: Pouka za ovaj tjedan dio je naše pripreme za posljednje borbe u kojima će se vidjeti razlika između dviju strana: pravednih i zlih. Prema tome, pred nama je izazov da saznamo i objasnimo značenje i važnost znaka po kojem će se prepoznati pravedni (Božji pečat), i razlikujemo ga od znaka koji će otkriti zle (žig Zvijeri). Istražite ulogu subote u tim događajima.

Uvodna aktivnost: Pojedini kršćani tumače žig Zvijeri doslovno; na primjer, kao barkod, broj kreditne kartice ili neku vrstu biometrijske identifikacije. Pronadite predstavnike svakog od ova tri doslovna tumačenja i utvrdite argumente koji podupiru njihovo mišljenje.

Pitanja za razgovor: Zašto je ovakva doslovna primjena žiga Zvijeri u suprotnosti s duhovnom i simboličkom perspektivom Otkrivenja? Što u biblijskom tekstu ukazuje na duhovnu primjenu žiga Zvijeri?

DRUGI KORAK: Istražite!

Samo za učitelje: Ivan, pisac Otkrivenja, nizom slika i pojmova iz Starog zavjeta ukazuje na upadljivu razliku između onih koji primaju Božji pečat kao znak da pripadaju Njemu i onih koji primaju žig Zvijeri kao znak odanosti Zvijeri. Protumačite simbolički jezik i razgovarajte o sljedećim pitanjima:

1. Što prikazuje primanje žiga na čelo i na ruku?
2. Što taj čin znači kad je riječ o odnosu sa Zvijeri?
3. Koje pouke ove slike nagovještavaju o ključnom pitanju bogostovlja?

4. Koje mjesto subota zauzima u ovoj drami koja će se dogoditi na svršetku vremena?

5. Kako je subota povezana s Božjim pečatom i žigom Zvijeri?

Biblijski komentar

1. Božji pečat

(Prisjetite se u razredu tekstova iz Otkrivenja 7,1-4; 9,4.)

U okviru viđenja o sedam pečata (Otkrivenje 6,1—8,1) — odmah nakon šestog pečata koji se otvara uz Božji gnjev (Otkrivenje 6,17) — prorok Ivan vidi “Božji pečat” koji označava one koji će preživjeti Božji gnjev (Otkrivenje 7,3). Ovaj pečat razlikuje se od ostalih sedam. Dok sedam pečata nose poruku o uništenju i smrti, ovaj pečat nosi obećanje o spasenju i životu. Također, dok ostali pečati nagovještavaju određenu tajanstvenost, ovaj ukazuje na posjedovanje.

U stara vremena ljudi su pečat često stavljali na robu kako bi pokazali da pripada njima. Ovaj pečat sastojao se od komada metala ili dragog kamena (Izlazak 28,11; Estera 8,8) na kojem je bilo ugravirano ime vlasnika ili simbol koji ga je predstavljao. Pečat je bio osmišljen tako da se njegovim pritiskanjem na glinu zatvarao dokument ili roba. U Ivanovom proročkom viđenju pečat je stavljen na čela da spasi Božji narod od predstojećih nevolja (Otkrivenje 7,3; 9,4). Prorok Ezekiel ukazuje na istu zaštitnu ulogu znaka na čelu (Ezekiel 9,4-6; usporedite Postanak 4,15). U ovom tekstu u Ezekielu pečat označava samo one koji služe živom Bogu, Stvoritelju, koji se razlikuju od onih koji “se prema istoku klanjahu suncu” (Ezekiel 8,16).

Viđenje u 7. poglavlju Otkrivenja ima isto značenje. Sadrži niz koji podsjeća na izvještaj o stvaranju. Niz “zemlja, more, stabla” (Otkrivenje 7,3) isti je kao i u izvještaju o stvaranju (usporedite Postanak 1,9-13). Dakle, spominjanje ovog niza ukazuje na činjenicu da pečat označava one koji priznaju Boga kao Stvoritelja, one koji Mu pripadaju (Psalam 24,1.2; 89,13.14; 100,3). Biti zapečaćen od strane Boga znači da mi i sve što imamo i jesmo pripada Onome koji je sve stvorio.

Razmislite: Koji je vidljivi dokaz da je Božji narod primio “Božji pečat”?

2. Žig Zvijeri

(Prisjetite se u razredu tekstova iz Otkrivenja 13,15.16; 14,9.)

Da bi se nadmetao s Bogom i zbunio ljude, Božji neprijatelj, predstavljen kao “Zvijer”, također je stvorio svoj žig kao znak odanosti.

Otkrivenje opisuje da se ovaj žig stavlja na desnu ruku ili na čelo (Otkrivenje 13,16). Ovaj simbol uzet je iz Ponovljenog zakona gdje na simboličan način prikazuje vjernost Božjem zakonu. Kako Izraelci ne bi zaboravili na Njegove riječi i zapovijedi, Bog pribjegava slikovitom prikazu: "I priveži ih kao znak na ruku svoju i neka ti budu kao načeonik očima tvojim." (Ponovljeni zakon 6,8 — Varaždinska Biblija, usporedite Izlazak 13,9) Židovi još uvijek ovo doslovno primjenjuju vezujući molitveni opasač (filakteriju), na ruku i oko čela da se podsjetite na svoje potpuno pokoravanje Božjem zakonu, obuhvaćajući djela (ruka) i misli (čelo).

Baš kao što je "pečat Božji" na čelu znak koji podsjeća Božji narod da se treba pokoravati Njegovim zapovijedima, tako je "žig Zvijeri" na ruci ili na čelu znak posvećenosti Zvijeri. Kao što navodi treći anđeo, ovdje je u pitanju bogoštovlje. Opomena "tko se god pokloni Zvijeri" objašnjena je u usporednoj izjavi "i primi žig na svoje čelo ili na svoju ruku" (Otkrivenje 14,9). Grčki veznik *kai*, "i", koji se nalazi na početku ove izjave, odgovara hebrejskom slovu *waw* koje nudi dopunsko objašnjenje, označavajući neposrednu vezu između klanjanja Zvijeri i primanja žiga.

Za razmišljanje: Zašto je "žig Zvijeri" znak službe? Usporedite "žig Zvijeri" i "Božji pečat". Zašto je bogoštovlje ključno pitanje u završnoj fazi velike borbe?

3. Subota, znak službe Bogu

(Prisjetite se u razredu sljedećih tekstova: Postanak 2,1-3; Izlazak 20,8-11.)

Ljudska povijest počela je u subotu, u vrijeme bogoslužja. Subota, prema tome, označava prvo čovjekovo bogoslužje u povijesti, prvi čovjekov odgovor na Božji dar stvaranja. Također je značajno da subota, koja ukazuje na stvaranje, zauzima središte Dekaloga. Taj položaj zauzima i u tematskom smislu: subota ukazuje i na odnos s Bogom (od prve do treće zapovijedi) i na odnos s drugim ljudima (od pete do desete zapovijedi).

Zanimljivo je da se u starim zavjetnim dokumentima pečat stavljao u sredinu, kako nitko ne bi mogao krivotvoriti sporazum ili ga izbrisati. Mjesto subote u središtu Dekaloga je pokazatelj da ona služi kao Stvoriteljev pečat (vidi 6. pouku, 2. korak, 3. odjeljak: Znak vremena)

Pitanja za razgovor: Subota je jedina zapovijed Dekaloga koja je dovedena u sumnju (i promijenjena) u tradicionalnom kršćanstvu. Zašto je zapovijed o suboti jedina zapovijed koja se dovodila i još uvijek se dovodi u sumnju? Kako je promjena subote utjecala na odnos između kršćana i Židova?

TREĆI KORAK: Primijenite!

Samo za učitelje: Sedmi dan subota u četvrtoj zapovijedi ukazuje na stvaranje, dok nedjelja prema predaji Rimokatoličke crkve upućuje na uskrsnuće. Razgovarajte u razredu kako su ova dva različita objašnjenja o tome koji dan treba svetkovati utjecala na njihov način razmišljanja.

Za primjenu:

1. Kako trebamo svetkovati subotu u svojoj obitelji da bi mogla odražavati svoju ulogu kao Božji pečat?
2. Po čemu se razlikuje ono što drugi kršćani rade nedjeljom od onoga što adventistički kršćani čine subotom?

ČETVRTI KORAK: Budite kreativni!

Samo za učitelje: Promatrajte i analizirajte bogoslužja u svojoj crkvi u usporedite ih s bogoslužjima u drugim crkvama ili vjerama. Razgovarajte u razredu o značenju bogoslužja.

Aktivnost: Pripremite program za subotu koji će izraziti adventistički pogled na bogoštovlje.

Babilon i Harmagedon

Ključni tekst: Otkrivenje 14,8.

Učenik će

Znati: Saznat će istinu o konačnoj bitci u kojoj će Božji sljedbenici stajati nasuprot stanovnicima Babilona.

Osjećati: Shvatit će duhovnu narav sukoba i kako se on tiče njegovog života s Bogom.

Činiti: Uz Božju pomoć odupriet će se neprijatelju i tako se pripremiti za konačni sukob.

Smjernice za poučavanje

I. Znati: Harmagedonska bitka

- Što znači hebrejska riječ *Harmagedon*?
- Kada i gdje će se bitka odigrati?
- Koje će biti suprotstavljene vojske?

II. Osjećati: Duhovna bitka

- Zašto je ova bitka duhovne naravi?
- Kako će ova bitka utjecati na vaš život?
- Kako će se ova duhovna bitka razlikovati od vaših sadašnjih duhovnih bitaka?

III. Činiti: Priprema za bitku

- Koje će vam duhovno oružje biti potrebno da biste preživjeli u ovoj bitci?
- Kako vas ideja o doslovnoj bitci može odvratiti od onoga što trebate činiti?
- Kako se danas trebate pripremati za budući Harmagedon?

Sažetak: Harmagedonska bitka je duhovne naravi i u njoj će se sile zla suprotstaviti pripadnicima Božjeg kraljevstva.

PRVI KORAK: Motivirajte!

Naglasite tekst: Efežanima 6,10-18.

Ključno načelo duhovnog rasta: To što je harmagedonska bitka duhovne naravi, ne znači da će biti manje teška i manje stvarna od pravih vojnih bitaka: “Jer naša borba nije protiv krvi i tijela, nego protiv Poglavarstava, protiv Vlasti, protiv Vrhovnikâ ovoga mračnog svijeta: protiv zlih duhova koji borave u nebeskim prostorima.” (Efežanima 6,12) Prvi put u povijesti okupit će se sve sile zla i potpunije otkriti svoje pravo lice i prave namjere. Ova duhovna bitka ima kozmičke razmjere. Naše sadašnje svakidašnje borbe bit će sve intenzivnije.

Samo za učitelje: Pouka za ovaj tjedan dio je naše pripreme za konačnu harmagedonsku bitku. Pred nama je, prema tome, izazov da saznamo i objasnimo kako će se bitka odvijati, i kako da je dovedemo u vezu sa svojim sadašnjim duhovnim bitkama. Razgovarajte o duhovnoj bitci, odnosno “velikoj borbi” kako je opisana u Svetom pismu. Iznesite ključne tekstove iz Starog i Novog zavjeta koji se odnose na duhovnu bitku (Brojevi 24; Daniel 10-11; Matej 26,36-42 itd.).

Uvodna aktivnost: Mnogi evangelički kršćani vjeruju u doslovnu harmagedonsku bitku koja će se odigrati u Izraelu i u koju će biti uključene prave vojske. Razgovarajte o različitim današnjim rasprostranjenim tumačenjima.

Pitanja za razgovor: Zašto se doslovno tumačenje Harmagedona, koje odgovara gledištu određenih evangeličkih kršćana, suprotstavlja duhovnom sagledavanju velike borbe? Koji argumenti ne idu u prilog doslovnom tumačenju harmagedonske bitke?

DRUGI KORAK: Istražite!

Samo za učitelje: Izvještaj o Babilonskoj kuli ostao je u sjećanju biblijskih proroka kao paradigma ludosti ljudske ponositosti. Prisjetite se tog izvještaja u razredu (Postanak 11,1-9). Donesite sliku ruševina Velikog zigurata u Uru (u blizini zračne baze Ali u Iraku). Pokažite kako je Daniel upućivao na ovaj izvještaj (Daniel 1,2; 3,1; 8,11).

Babel (ili Babilon) i kod Ivana označava zlu silu koja želi zauzeti Božje mjesto. Motiv Babilona, grčkog imena za Babel, provlači se kroz Otkrivenje (javlja se šest puta, broj povezan s Babilonom) i dostiže

vrhunac u proročanstvu o Harmagedonu. Poput graditelja Babilonske kule, zle sile ujedinjuju se protiv nebeskog Kralja. Kao i u izvještaju o Babilonskoj kuli, veliki sukob završava silaskom nebeskog Boga i padom duhovnog Babilona. Njegov pad izrečen je izrazima koji podsjećaju na pad starog povijesnog Babilona.

Biblijski komentar

1. Okupljanje Babilona

(Prisjetite se u razredu sljedećih tekstova: Otkrivenje 16,16; Daniel 11,43.)

Na posljednje događaje ljudske povijesti Otkrivenje ukazuje kao na bitku golemih razmjera, kada će se “sabrati” sve zle sile (Otkrivenje 16,16) i ujediniti Zmaj i dvije Zvijeri (Otkrivenje 16,13; usporedite Otkrivenje 12,17; Otkrivenje 13,1.11; vidi prethodnu pouku). Ove tri sile povest će za sobom “kraljeve svega svijeta” (Otkrivenje 16,14). Ovaj tabor nazvan je “gradom velikim” (Otkrivenje 16,19), imenom koje označava Babilon (Otkrivenje 14,8).

Prorok Daniel imao je isto viđenje. U svojem proročanstvu o kraljevstvima, prikazanim kipom čovjeka, on na kraju vidi veliko okupljanje zemaljskih kraljeva (Daniel 2,43.44). Isti događaj ponovno se javlja u njegovom proročanstvu o “velikom ratu” (Daniel 10,1), koji također završava okupljanjem svih sila sa sjevera i juga (Daniel 11,40).

Prema ovim proročanstvima, posljednji trenuci ljudske povijesti bit će karakteristični po ujedinjenju. Nije jasno kako će do ovog ujedinjenja doći. Međutim, zanimljivo je da se ovaj scenarij počeo odvijati pred našim očima: sve sile u svijetu teže za jedinstvom kako bi naš svijet postao jedno i imao istu kulturu, vjeru, gospodarstvo, politički sustav i vojnu strukturu. Sve više govorimo istim jezikom, oblačimo se na isti način, pjevamo iste pjesme, jedemo istu hranu, čak i razmišljamo i vjerujemo isto. Svijet nikada nije bio toliko međusobno povezan. Sve više postaje “globalno selo”.

Pitanja za razmišljanje: Koje svjetske institucije naginju globalnom jedinstvu? Koje svjetske institucije jasno pokazuju mentalitet Babilona? Koje svjetske institucije mogu dobiti naše odobravanje i zašto?

Kakvo je vaše iskustvo kada je u pitanju “globalno selo”?

2. Bitka Babilona

(Prisjetite se u razredu tekstova iz Daniela 2,35.45; 11,45.)

Daniel u oba svoja proročanstva postavlja okupljene sile zla nasuprot svetoj nebeskoj gori. Slično tome, Otkrivenje postavlja ovo konačno okupljanje nasuprot "hramu" (Otkrivenje 16,17), odnosno također na svetoj gori, što je nagoviješteno prefiksom *har* ("gora") u imenu Harmagedon. Riječ *Magedon*, staro ime za Megido, nosi sjećanja na mnoge sukobe (Suci 7; 2. o kraljevima 10,11; 2. o kraljevima 23,29.30). Proročanstvo se odnosi na nebeski Jeruzalem, a ne na zemaljski u suvremenoj državi Izrael. Ne odnosi se na vojne sukobe neprijateljskih zemaljskih vojski i nema ništa sa sukobima na Bliskom istoku, kao što veliki broj evangeličkih kršćana vjeruje.

Harmagedonska bitka duhovne je naravi i u njoj se sukobljavaju dva duhovna neprijatelja — Babilon i nebeski Jeruzalem. Babilonsku stranu simboliziraju tri zvijeri: Zmaj, Zvijer iz mora i Zvijer iz zemlje. Posljednja sila je sada nazvana novim imenom, "lažni Prorok", koja podupire zemaljsku ustanovu papinstva (Jeremija 5,30.31; 23,14) i koja vara (Jeremija 5,13; 23,16). U proročanstvu je posebno naglašeno da se ove sile koriste natprirodnim metodama, "duhovima zloduha", da zavedu "kraljeve zemlje i svega svijeta" (Otkrivenje 16,14 — Varaždinska Biblija).

Za razmišljanje: Pogledajte zemljovid Izraela i pokušajte otkriti gdje se nalazi grad Megido. Koliko je daleko gora Karmel od Megida? Kako razumijete činjenicu da nema gore Megido? Sjećate li se koje su bitke u vezi s Megidom spomenute u Bibliji? Zašto je, dakle, nemoguće da se harmagedonska bitka održi na "gori" ili čak u dolini Megida?

3. Pad Babilona

(Prisjetite se u razredu sljedećih tekstova: Daniel 2,35.45; 11,45; Otkrivenje 16,17-21.)

U Danielovim viđenjima, kao i u Ivanovom, kraj je isti: Bog dolazi i uništava sve okupljene sile zla. Pisac Otkrivenja opisuje ovo uništenje kao podjelu Babilona, koji se naziva "velikom gradom" (Otkrivenje 16,19; usporedite Otkrivenje 14,8). "Veliki skup" je tada razbijen, baš kao što je i veliki broj ujedinjenih graditelja Babilonske kule bio podijeljen različitim jezicima i uništen (Postanak 11,7.8).

Stari izvještaj o padu povijesnog Babilona služi kao primjer budućeg pada duhovnog Babilona. Rijeka Eufrat "presahnu ... da bude omogućen prolaz kraljevima s Istoka" (Otkrivenje 16,12). Biblija povezuje

osvajanje Babilona od strane Kira 539. g. pr. Kr. s isušivanjem Eufrata: “Ja govorim moru: ‘Presahni! Presušujem ti rijeke.’ Ja govorim Kiru: ‘Pastiru moj!’ I on će sve želje moje ispuniti.” (Izaija 44,27.28; Jeremija 50,38) Povjesničar Herodot (484.-425.g. pr. Kr.) svjedoči o ovome: “(Kir) je postavio svoju vojsku na mjesto gdje rijeka utječe u grad, a drugi dio gdje istječe iz grada, i naredio je svojim ljudima da uđu u grad koritom Eufrata na mjestu gdje je rijeku bilo moguće pregaziti. ... Kada su pronašli takvo mjesto, Perzijanci, kojima je bio priopćen ovaj plan, ušli su u Babilon koritom Eufrata, čija se visina vode spustila do visine čovjekovih bedara.” (*Herodotus I*, knjige I i II, preveo A.D. Godley [Mass.: Harvard University Press, 1975.], str. 239)

Za razmišljanje: Zapazite kako prošlo vrijeme u izrazu “pade Babilon” ukazuje na budući događaj pada duhovnog Babilona.

Pitanja za razgovor: Zašto je pad Babilona bio toliko važan za Hebreje onog vremena? Koji je jedini neznabožački kralj nazvan mesijom i zašto? Koje paralele postoje između pada povijesnog i duhovnog Babilona?

TREĆI KORAK: Primijenite!

Samo za učitelje: Biblija često upućuje na poznati događaj iz prošlosti kada govori o budućem događaju koji se još nije zbio. Pronađite nekoliko takvih primjera u Bibliji u Starom i u Novom zavjetu.

Pitanja za razmišljanje: Kakva se pouka u pedagoškom smislu može izvući kad se spominjanjem poznatog događaja iz prošlosti govori o događaju koji se još nije zbio? Zašto biblijski prorok koristi prošlo vrijeme kad govori o budućem događaju? Koje još primjere ovakvog načina izražavanja u Bibliji poznajete?

ČETVRTI KORAK: Budite kreativni!

Samo za učitelje: U medijima ima mnogo nagovještaja o Harmagedonu. Navedite neke primjere u razredu.

Aktivnost: Ako ste u mogućnosti, izaberite jedan primjer, kao što je pjesma, koji opisuje zanimanje za Harmagedon u medijima. Podijelite to s razredom i razgovarajte o razlozima ovog zanimanja.

Povratak našega Gospodina Isusa

Ključni tekst: Daniel 7,13

Učenik će

Znati: Razmišljat će o stvarnosti Isusovog drugog dolaska.

Osjećati: Radosno će iščekivati susret s Gospodinom licem k licu.

Činiti: Živjet će u nadi usprkos smrti i sadašnjoj stvarnosti beznada.

Smjernice za poučavanje

I. Znati: Kraj je početak

A. Zašto dolazak nebeskog kraljevstva podrazumijeva uništenje zemaljskih kraljevstava?

B. Zašto je Isusov drugi dolazak stvarni događaj, a ne samo duhovna usporedba?

C. Zašto Isusov drugi dolazak ima smisla?

II. Osjećati: Čežnja da Ga vidimo

A. Koji vam se osjećaji javljaju kada razmišljate o Isusovom drugom dolasku?

B. Kako nada u Isusov drugi dolazak utječe na vaš pogled na svijet?

C. Zašto je Isusov drugi dolazak jedino pravo rješenje za našu patnju?

III. Činiti: Nada na temelju nade

A. Kako vam nada u Isusov drugi dolazak pomaže kada doživite nepravdu?

B. Kako vam nada u Isusov drugi dolazak pomaže u suočavanju sa smrću?

C. Kako vam nada u Isusov drugi dolazak pomaže da donesete ispravne odluke u svojem životu?

Sažetak: Drugi Kristov dolazak je osnovno vjerovanje koje cjelokupnoj kršćanskoj vjeri daje smisao. To je događaj koji će na kraju ispuniti sve snove i nade ljudskog roda.

PRVI KORAK: Motivirajte!

Naglasite tekst: 2. Timoteju 4,7.8.

Ključno načelo duhovnog rasta: Vjerovanje u Isusov drugi dolazak znači više od ponavljanja te istine prilikom priznanja vjere. Ono je ugaoni kamen našeg duhovnog života. Isusova molba: “Dođi kraljevstvo tvoje!” (Matej 6,10) vrhunac je Njegove uzor-molitve. Stari Izraelci molili su se okrenuti prema Jeruzalemu (Daniel 6,10) jer je molitva bila izraz njihove nade.

Samo za učitelje: Vjerovanje u Isusov drugi dolazak sadrži sva ostala načela vjere. Proučite sa svojim učenicima značenje imena “adventisti sedmoga dana”. Zamolite ih da razmišljaju o značenju svakog elementa imena i o napetosti koja vlada među njima. Zatim pročitajte sljedeći navod: “Naše ime sastoji se iz dva suprotna entiteta. ... Dok nas izraz ‘sedmoga dana’ povezuje s ovozemaljskim životom i ljudskom poviješću, riječ ‘adventisti’ vodi nas u budućnost koja nastupa nakon ljudske povijesti i spada u proročku domenu ukazujući na nebeski poredak. Dok nas izraz ‘sedmoga dana’ suočava sa sadašnjom stvarnošću ovozemaljskog grada i čini da dišemo u ritmu vremena ‘pod nebom’ (Propovjednik 3,1), riječ ‘adventisti’ vodi nas daleko odavde potičući nas da sanjamo, molimo se i očekujemo dolazak nebeskog kraljevstva, jačajući u našem srcu osjećaj ‘vječnosti’ (Propovjednik 3,11 — Varaždinska Biblija).” (Jacques Doukhan, “The Tension of Seventh-day Adventist identity: An Existential and Eschatological Perspective”, *Journal of the Adventist theological Society* [26. siječnja 2015.], str. 29,37)

Uvodna aktivnost: Istražite povezanost između istine o Isusovom drugom dolasku i drugih adventističkih istina. Ako nemate ovu nadu, kako će ostala vjerovanja opstati? Kakva veza postoji između nade u Isusov drugi dolazak i zapovijedi o suboti?

Pitanja za razgovor: Zašto Biblija počinje stvaranjem, a završava Božjim kraljevstvom? Koji drugi primjeri u Bibliji svjedoče o ovoj povezanosti? Zašto ne biste mogli biti dobar adventist bez subote? Zašto ne biste mogli biti dobar adventist sedmoga dana bez nade u Isusov drugi dolazak?

DRUGI KORAK: Istražite!

Samo za učitelje: Jedan kršćanski predavač ismijavao je naivne kršćane koji su vjerovali u Isusov drugi dolazak s Neba: “Mislite li da će se Isus spustiti padobranom?” Ljudi su se počeli smijati, a predavač je time postigao željeni cilj. U prošlom stoljeću mnogi kršćanski teolozi naglašavali su važnost egzistencijalnog susreta s Isusom Kristom. Ono što je važno, tvrdili su oni, jest naša osobna zajednica s Njim, naš moralni život i naša vjera u Njegovu ljubav prema nama u sadašnjem životu. Ova pouka bavit će se ovim pogubnim razmišljanjem. Biblijska nada ne odnosi se na ovaj život, već na potpuno novi svijet koji će započeti stvarnim, povijesnim djelovanjem Boga koji će ući u našu povijest i donijeti novi život koji nema nikakve veze s našim sadašnjim smrtnim stanjem.

Biblijski komentar

1. Kraljevstvo budućnosti

(Prisjetite se u razredu teksta iz Daniel 2,34.35.)

Danielova proročanstva to jasno pokazuju. Božje nebesko kraljevstvo razlikovat će se od svih ostalih ovozemaljskih kraljevstava. Proročka povijest kraljevstava na Zemlji opisana je kao stalno smjenjivanje kraljevstava koja su nestajala jedno za drugim, mada je uvijek ostajalo ponešto od prethodnog kraljevstva.

Božje kraljevstvo, s druge strane, iznenada se pojavljuje s Neba i ni na koji način nije povezano s prethodnim zemaljskim kraljevstvima. Osnivanje Božjeg kraljevstva podrazumijeva potpuno i korjenito uništenje svih drugih kraljevstava: “I nijednome od njih ne nađe se trag.” (Daniel 2,35 — Varaždinska Biblija) Zapazite da ovaj događaj nije posljedica ljudskih ratova ili ekološke katastrofe. Kao što je stvaranje svijeta bilo Božje jedinstveno djelo, tako će i svijet biti uništen “a da ga ne dodirnu ruka” (Daniel 2,45). S druge strane, “Bog nebeski podići će kraljevstvo koje neće nikada propasti” (Daniel 2,44). Dok zemaljska kraljevstva ne traju vječno i nemaju budućnost, Božje kraljevstvo je jedino otvoreno prema budućnosti.

Ova buduća perspektiva Božjeg kraljevstva sadrži tajnu biblijske mudrosti. Dok je svjetovna mudrost okrenuta sadašnjosti, mudrost Božjeg kraljevstva okrenuta je prema budućnosti. Sve što činimo trebamo preispitivati na osnovi tog pitanja. Ellen G. White savjetuje: “Nijedan poslovni ili životni plan ne može biti zdrav ili potpun ako obuhvaća samo kratke godine sadašnjeg života i ne vodi računa o

beskrajnoj budućnosti. Učite mlade da u svoje planove uključe vječnost.” (*Odgovj*, str. 123)

Za razmišljanje: Koja razlika postoji između zemaljskih kraljevstava (prikazanih metalom) i nebeskog kraljevstva (prikazanog kamenom) u viđenju u 2. poglavlju Knjige proroka Daniela? Zašto je Isusov drugi dolazak nespojiv s teorijom evolucije?

2. Kao lopov

(Prisjetite se u razredu sljedećih tekstova: 1. Solunjanima 5,4; Otkrivenje 3,3; 16,15.)

Biblijsko gledište o nadi potpuno je drugačije od ljudskih teorija o nadi. Dok sve ljudske filozofije o nadi očekuju rješenje za ljudski jad na ovom svijetu ljudskim naporima, Biblija tvrdi da rješenje naših problema dolazi od Boga s Neba. Zato je Mesija naš Spasitelj prikazan kako dolazi “na oblacima nebeskim” (Daniel 7,13; Matej 24,30; Otkrivenje 14,14). Ne možemo sami sebe spasiti kao što ne možemo ni sami sebe stvoriti.

Ne možemo ni predvidjeti trenutak Njegovog dolaska. Prema Bibliji, “kraj” nije postupan proces, rezultat progresivnog sazrijevanja. Hebrejska riječ *qets*, “kraj”, izvedena je od hebrejske riječi *qatsats*, što znači “odsjeći” (Ponovljeni zakon 25,12) i odnosi se na iznenadni događaj koji nije povezan s prethodnim događajima. Prema tome, Isusov će dolazak biti iznenadan poput snažnog i neočekivanog udara.

Biblija uspoređuje Kristov dolazak s dolaskom lopova. Ova usporedba pokazuje da svijet koji će On uzeti trenutačno nije u Njegovim rukama; on je u rukama neprijatelja (Matej 13,28; usporedite Job 1,11.12). Da bi nas spasio, Bog mora provaliti i ukrasti, kao što je učinio kada je ukrao Izraelce od faraona ili kada je opsjednutog čovjeka ukrao od đavola (Matej 12,28.29).

Pitanja za razgovor: Zašto ljudi ne mogu spasiti sebe? Koja ljudska učenja o nadi poznajete? Kako su i zašto propala ili kako će propasti? Zašto će Božji narod, kao i svi ostali, biti iznenađeni Kristovim drugim dolaskom? Zašto Božje spasenje svijeta nagovještava silovito djelovanje? Kakvu nam pouku pruža usporedba s lopovom dok čekamo Njegov dolazak? (Pročitajte Matej 24,44.)

3. Novo nebo i nova Zemlja

(Prisjetite se u razredu teksta iz Izaije 65,17-25.)

Bog neće samo “ukrasti”. On će podariti nešto novo. Babilonsko kraljevstvo je uništeno, a umjesto njega stvoren je novi Jeruzalem. Smrt je zamijenio vječni život. Uskrsnuće mrtvih bit će prvi pokazatelj Isusovog drugog dolaska. U starozavjetnoj Knjizi proroka Daniela ova nada odjekuje u najvećoj mjeri (Daniel 12,2.3.13). Vječni život živjet ćemo u punini u novostvorenim tijelima. Božje kraljevstvo bit će mjesto koje naša mašta ne može zamisliti (1. Korinćanima 2,7-9).

To što Božje kraljevstvo nadilazi našu maštu ne znači da ovaj novi poredak nadilazi našu moć razumijevanja, već da je Božje obećanje stvarno čak i ako ga ne možemo zamisliti, jer “Lopov” nije došao iz našeg uma ili naših snova. Nebo je stvarno mjesto koje “Lopov” priprema za nas (Ivan 14,2). Život u ovom kraljevstvu bit će stvaran, kakav nikada nije bio u našem zemaljskom životu zato što će, prvi put nakon Edenskog vrta, vladati život bez sjenke smrti.

Za razmišljanje: Zašto ne možemo zamisliti Božje kraljevstvo? Zašto uskrsnuće mrtvih isključuje ideju o besmrtnosti duše?

TREĆI KORAK: Primijenite!

Samo za učitelje: Autor pouke za ovo tromjesečje jednom je prigodom dao intervju na radiju. U emisiji je govorio o svojoj nadi u Božje nebesko kraljevstvo. U suprotnosti s njegovim komentarima o nadi u nebeskog Boga, glazbeni urednik, ateist, pustio je popularnu pjesmu o ptičjem letu na nebu da pokaže kako se autorova vjera ne odnosi na stvarnost. Za ovog urednika nebesa su bile samo ptice i doslovno nebo. Nasuprot onome što je ova pjesma trebala ukazati, zašto se nada u Isusov drugi dolazak odnosi na stvarnost iako je ne možemo vidjeti?

Pitanja za razmišljanje: Zašto ne možemo svjedočiti o Božjem nebeskom kraljevstvu ako ne živimo kao njegovi stanovnici ovdje i sada? Što nam u našem životu odvlači pozornost od Božjeg nebeskog kraljevstva?

ČETVRTI KORAK: Budite kreativni!

Samo za učitelje: Razgovarajte u razredu o izazovima s kojima se suočavamo kada navješćujemo istinu o Isusovom drugom dolasku onima koji u nju ne vjeruju.

Aktivnosti:

1. Zamolite članove razreda da idućeg tjedna drugima govore o svojoj nadi u Isusov drugi dolazak i neka sljedeći put ispričaju kako su ljudi reagirali.

2. Potaknite svoje učenike da se preispitaju što bi nakon proučavanja ove pouke radili drugačije u svojem životu.

Isus je iznio kratak pregled onoga što će se dogoditi prije nego što se vrati. Ratovi, glasovi o ratovima, ustajanje jednog naroda protiv drugog, glad i potresi bili su, prema Isusovim riječima, samo “početak nevolja”. Trebala su uslijediti progonstva, izdaja, prijevare i kušnje.

Danas, s našega gledišta tijeka povijesti, uočavamo da se skoro sve na što je Isus upozorio obistinilo i to upravo onako kako je pretkazao.

Sada živimo “na kraju dana” (Daniel 12,13). Međutim, ne samo da ne znamo kada će doći kraj — čiji je vrhunac drugi Kristov dolazak, već nije ni potrebno da znamo. Trebamo samo znati da će doći i da, kada se to dogodi, moramo biti spremni.

Što smo više usredotočeni na Krista, postajemo sličniji Njemu, poslušniji Mu i bit ćemo spremniji za sve što nas čeka u bliskoj budućnosti kao i na svršetku, kada dođemo na “mjesto” koje Isus priprema za one koji Ga ljube.

www.adventisti.hr
www.znaci-vremena.com